ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο πενταμελές τμήμα)
της 21ης Οκτωβρίου 2004 *

Στην υπόθεση Τ-36/99,

Lenzing AG, με έδρα το Lenzing (Αυστρία), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον H.-J. Niemeyer, στη συνέχεια δε από τους I. Brinker και U. Soltész, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους V. Kreuschitz και Δ. Τριανταφύλλου, επικουρούμενους από τον M. Núñez-Müller, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

υποστηριζόμενης από το

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τον N. Díaz Abad, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνον,

με αντικείμενο αίτηση μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως 1999/395/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία υπέρ της SNIACE SA, η οποία εδρεύει στην Torrelavega της Καντάβρίας, όπως έχει τροποποιηθεί από την απόφαση 2001/43/ΕΚ της Επιτροπής της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 (ΕΕ 2001, L 11, σ. 46),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους R. García-Valdecasas, πρόεδρο, P. Lindh, J. D. Cooke, H. Legal και M. E. Martins Ribeiro, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 23ης Οκτωβρίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία

1 Κατά το άρθρο 20 του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 1/1994, της 20ής Ιουνίου 1994, με το οποίο εγκρίθηκε το κωδικοποιημένο κείμενο του ισπανικού γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως (BOE αριθ. 154, της 29ης Ιουνίου 1994, σ. 20658, στο εξής: γενικός νόμος περί κοινωνικής ασφαλίσεως):

«1. Επιτρέπεται η έγκριση αναδιαρθρώσεων ή κατατμήσεως της καταβολής των οφειλών εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως ή των προσαυξήσεων των εισφορών αυτών, καθώς και των λοιπών οφειλών που αφορούν πόρους κοινωνικής ασφαλίσεως πέραν των εισφορών.

[...]

3. Οι αναδιαρθρώσεις και η κατάτμηση των οφειλών κοινωνικής ασφαλίσεως εγκρίνονται υπό τη μορφή και υπό τους όρους που καθορίζονται διά νόμου. Για να είναι έγκυρη η διοικητική απόφαση που εγκρίνει την αναδιάρθρωση ή την κατάτμηση πρέπει να προβλέπει εγγύηση με σύσταση εμπράγματου ή προσωπικού δικαιώματος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός εάν ειδικοί λόγοι δικαιολογούν την κατ' εξαίρεση έγκριση.

4. Η αναδιάρθρωση ή η κατάτμηση της καταβολής των οφειλών προς την κοινωνική ασφάλιση συνεπάγεται την επιβολή τόκων, από την ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να ισχύει η έγκριση της αναδιαρθρώσεως και της κατατμήσεως μέχρι την ημερομηνία της καταβολής, με το νόμιμο επιτόκιο που ισχύει κατά το χρονικό σημείο της εγκρίσεως, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του νόμου 24/1984, της 29ης Ιουνίου περί τροποποιήσεως του νομίμου τόκου υπερημερίας.»

2 Στις αναδιαρθρωθείσες οφειλές προστίθενται, σύμφωνα με το άρθρο 27 του γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως, προσαυξήσεις υπερημερίας.

3 Οι προϋποθέσεις αναδιαρθρώσεως και κατατμήσεως των πληρωμών των οφειλών προς την κοινωνική ασφάλιση καθορίζονται με το βασιλικό διάταγμα 1637/1995 της 6ης Οκτωβρίου 1995 (BOE αριθ. 254, της 24ης Οκτωβρίου 1995, σ. 30844), με το οποίο εγκρίθηκε ο γενικός κανονισμός εισπράξεως των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως. Το άρθρο 40, παράγραφος 1, του βασιλικού αυτού διατάγματος προβλέπει μεταξύ άλλων:

«Η καταβολή των οφειλών προς τις αρχές κοινωνικής ασφαλίσεως μπορεί να αναδιαρθρωθεί ή να κατατμηθεί, τόσο κατά την περίοδο της εθελούσιας πληρωμής όσο και κατά τη διάρκεια της αναγκαστικής εκτελέσεως, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη, όταν αυτός αδυνατεί να πληρώσει τα χρέη του λόγω της οικονομικής του κατάστασης και άλλων ιδιαίτερων περιστάσεων, οι οποίες εκτιμώνται από το γενικό ταμείο κοινωνικής ασφαλίσεως».

4 Η αναδιάρθρωση των οφειλών προς την κοινωνική ασφάλιση ρυθμίζεται επίσης από τα άρθρα 11 έως 27 της αποφάσεως του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλίσεως, της 22ας Φεβρουαρίου 1996 περί εφαρμογής του γενικού κανονισμού εισπράξεως των πόρων του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων (BOE αριθ. 52, της 29ης Φεβρουαρίου 1996, σ. 7849).

5 Το Fondo de Garantía Salarial (Ταμείο Εγγυήσεως Μισθών, στο εξής: Fogasa) είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλίσεως και χρηματοδοτείται με εισφορές των επιχειρήσεων. Η κύρια λειτουργία του συνίσταται, βάσει του άρθρου 33, παράγραφος 1, του βασιλικού νομοθετικού διατάγματος 1/1995, της 24ης Μαρτίου 1995, με το οποίο εγκρίθηκε το κωδικοποιημένο κείμενο του νόμου περί του κανονισμού των εργαζομένων (BOE αριθ. 75, της 29ης Μαρτίου 1995, σ. 9654, στο εξής: κανονισμός των εργαζομένων), στην καταβολή «στους εργαζομένους των

μισθών που δεν έχουν πληρωθεί λόγω αφερεγγυότητας, παύσεως των πληρωμών, πτωχεύσεως ή υπάρξεως ομάδας πιστωτών των επιχειρηματιών». Το άρθρο 33, παράγραφος 4, υποχρεώνει το Fogasa να υποκαθίσταται στα δικαιώματα και στις αγωγές των εργαζομένων προς επίτευξη της αποδόσεως των καταβληθέντων ποσών.

6 Οι διατυπώσεις που πρέπει να πληρούνται προς επίτευξη της αποδόσεως διευκρινίζονται με το βασιλικό διάταγμα 505/85, της 6ης Μαρτίου 1985, σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του Fogasa (BOE αριθ. 92, της 17ης Απριλίου 1985, σ. 10203), το οποίο συμπληρώνει τον κανονισμό των εργαζομένων. Το άρθρο 32 του βασιλικού αυτού διατάγματος προβλέπει:

«1. Προς διευκόλυνση της ανακτήσεως των οφειλομένων ποσών, το [Fogasa] μπορεί να συνάπτει συμφωνίες περί αποδόσεως με τις οποίες θα καθορίζονται τα ζητήματα που αφορούν το είδος, την προθεσμία και τις εγγυήσεις, συνδέοντας τα αποτελέσματα της περί υποκαταστάσεως δράσεως με τις απαιτήσεις της συνεχίσεως της επιχειρήσεως και της διατηρήσεως της απασχολήσεως.

Τα ποσά των οποίων η απόδοση έχει τύχει αναδιαρθρώσεως προσαυξάνονται κατά το ισχύον νόμιμο επιτόκιο.

2. Η σύναψη συμφωνίας περί αποδόσεως αναδιαρθρωθείσας οφειλής κοινοποιείται στο δικαστικό όργανο που έχει, ενδεχομένως, επιληφθεί της αναγκαστικής εκτελέσεως.

3. Η μη εκτέλεση της συμβάσεως επιφέρει τη λύση της συμφωνίας·το [Fogasa] ασκεί όλες τις αγωγές που το αφορούν και μπορεί να ζητήσει την επανάληψη των διαδικασιών που έχουν ανασταλεί.

[...]»

7 Η σύναψη των συμφωνιών περί αποδόσεως των ποσών που προκατέβαλε το Fogasa ρυθμίζεται από την απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλίσεως, της 20ής Αυγούστου 1985, (BOE αριθ. 206, της 28ης Αυγούστου 1985, σ. 27071). Η απόφαση αυτή καθορίζει τα γενικά κριτήρια με τα οποία πρέπει να συμμορφώνεται το Fogasa και διευκρινίζει ότι τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονται «εντός των ορίων του απαιτούμενου πλαισίου ελευθερίας δράσεως που καθιστά δυνατό να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιομορφίες κάθε συγκεκριμένης καταστάσεως». Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της ίδιας αυτής αποφάσεως καθορίζει τις μέγιστες προθεσμίες εντός των οποίων μπορεί να αναδιαρθρώνεται η οφειλή. Τέλος, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, το Fogasa μπορεί να απορρίπτει οποιαδήποτε αίτηση αναδιαρθρώσεως ή κατατμήσεως.

Το ιστορικό της διαφοράς

8 Η Lenzing AG (στο εξής: προσφεύγουσα) είναι αυστριακή εταιρία που παράγει και εμπορεύεται ίνες κυτταρίνης (βισκόζη, modal και lyocell).

9 Η Sniace, SA (στο εξής: Sniace), είναι ισπανική εταιρία που παράγει κυτταρίνη, συνθετικές ίνες και θειικό νάτριο. Έχει την έδρα της στην Κανταβρία (Ισπανία), περιοχή η οποία, από τον Σεπτέμβριο του 1995, τυγχάνει ενισχύσεων βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο α΄, της Συνθήκης ΕΚ [νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο α΄, ΕΚ].

10 Τον Μάρτιο του 1993, τα ισπανικά πρωτοδικεία κήρυξαν τη Sniace, η οποία αντιμετώπιζε οικονομικές δυσκολίες επί σειρά ετών, σε κατάσταση παύσεως των πληρωμών. Τον Οκτώβριο του 1996, οι πιστωτές της Sniace σύναψαν συμφωνία με την οποία μετέτρεψαν το 40 % των απαιτήσεών τους σε μετοχές της εταιρίας αυτής και η συμφωνία αυτή οδήγησε στην άρση της καταστάσεως παύσεως των πληρωμών. Κάνοντας χρήση του δικαιώματός τους να μη επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους οι δημόσιοι πιστωτές της Sniace αποφάσισαν να μη συμμετάσχουν στη συμφωνία αυτή.

11 Στις 5 Νοεμβρίου 1993 και στις 31 Οκτωβρίου 1995, η Sniace σύναψε με το Fogasa συμφωνίες σχετικά με την ανάκτηση από αυτό των καθυστερημένων μισθών και των αποζημιώσεων που είχε καταβάλει στους εργαζόμενους της Sniace. Η πρώτη συμφωνία προέβλεπε την ανάκτηση ποσού 897 652 789 ισπανικών πεσετών (ESP), προσαυξημένου κατά 465 055 911 ESP για τόκους κατά το νόμιμο επιτόκιο 10 %, σε εξαμηνιαίες δόσεις καταβλητέες σε διάστημα οκτώ ετών (στο εξής: συμφωνία της 5ης Νοεμβρίου 1993). Η δεύτερη συμφωνία προέβλεπε την ανάκτηση ποσού 229 424 860 ESP, προσαυξημένου κατά 110 035 018 ESP για τόκους κατά το νόμιμο επιτόκιο 9 %, σε εξαμηνιαίες δόσεις καταβλητέες σε διάστημα οκτώ ετών (στο εξής: η συμφωνία της 31ης Οκτωβρίου 1995). Η Sniace, προκειμένου να εξασφαλισθούν οι απαιτήσεις του Fogasa, συνέστησε υποθήκη υπέρ αυτού σε δύο ακίνητά της. Το ποσό που έπρεπε να καταβάλει η Sniace στο πλαίσιο των δύο αυτών συμφωνιών ανερχόταν τον Ιούνιο του 1998 σε 186 963 594 ESP.

12 Στις 8 Μαρτίου 1996, το Γενικό Ταμείο Κοινωνικής Ασφαλίσεως (στο εξής: ΓΤΚΑ) σύναψε συμφωνία με τη Sniace ενόψει της αναδιαρθρώσεως των οφειλών της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως, συνολικού ύψους 2 903 381 848 ESP, της περιόδου από τον Φεβρουάριο 1991 έως τον Φεβρουάριο 1995 (στο εξής: συμφωνία της 8ης Μαρτίου 1996). Η συμφωνία αυτή προέβλεπε την έντοκη καταβολή του ποσού αυτού προσαυξημένου κατά το νόμιμο επιτόκιο 9 % σε 96 μηνιαίες δόσεις μέχρι τον Μάρτιο 2004. Η ανωτέρω συμφωνία τροποποιήθηκε με συμφωνία της 7ης Μαΐου 1996, που προέβλεπε περίοδο χάριτος ενός έτους και καταβολή σε 84 μηνιαίες δόσεις με επιτόκιο 9 % (στο εξής: συμφωνία της 7ης Μαΐου 1996). Επειδή η Sniace δεν τήρησε τις συμφωνίες αυτές, σε αντικατάστασή τους συνήφθη στις 30 Σεπτεμβρίου 1997 νέα συμφωνία μεταξύ της εταιρίας αυτής και του ΓΤΚΑ (στο εξής: συμφωνία της 30ής Σεπτεμβρίου 1997). Η καταβολή αφορούσε ποσό 3 510 387 323 ESP, που αντιστοιχούσε σε προκαταβολές εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως της περιόδου από τον Φεβρουάριο 1991 έως τον Φεβρουάριο 1997, προσαυξημένο με τόκους υπερημερίας ύψους 615 056 349 ESP, καταβλητέο σε περίοδο δέκα ετών. Κατά τα πρώτα δύο χρόνια θα καταβάλλονταν μόνον οι τόκοι, υπολογιζόμενοι με ετήσιο επιτόκιο 7,5 %, ενώ, κατά τα επόμενα χρόνια, οι καταβολές θα γίνονταν έναντι κεφαλαίου και τόκων. Τον Απρίλιο 1998, η Sniace κατέβαλε 216 118 863 ESP στο πλαίσιο της συμφωνίας της 30ής Σεπτεμβρίου 1997.

13 Η προσφεύγουσα υπέβαλε, στις 4 Ιουλίου 1996, καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής σχετικά με ορισμένες κρατικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στη Sniace επί σειρά ετών μετά το τέλος της δεκαετίας του '80. Διαβίβασε συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή με έγγραφα της 26ης Νοεμβρίου και της 9ης Δεκεμβρίου 1996. Οι ισπανικές αρχές υπέβαλαν παρατηρήσεις με έγγραφο της 17ης Φεβρουαρίου 1997.

14 Με έγγραφο της 10ης Μαρτίου 1997, η Επιτροπή πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι η καταγγελία της τέθηκε στο αρχείο με την αιτιολογία ότι δεν αποδείχθηκε επαρκώς ότι η Sniace είχε τύχει κρατικών ενισχύσεων υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ).

15 Με έγγραφο της 17ης Απριλίου 1997, η προσφεύγουσα διαβίβασε συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή προς στήριξη της καταγγελίας της, μεταξύ των οποίων ένα σχέδιο βιωσιμότητας που είχε καταρτισθεί τον Αύγουστο 1996 από ιδιωτική εταιρία συμβούλων κατόπιν αιτήσεως του Υπουργείου Βιομηχανίας της περιφερειακής κυβερνήσεως της Κανταβρίας. Η προσφεύγουσα πραγματοποίησε μια σύσκεψη με την Επιτροπή στις 17 Μαΐου 1997. Με έγγραφο της 18ης Ιουνίου 1997, παρέσχε στην τελευταία ορισμένες πληροφορίες για την ευρωπαϊκή αγορά ινών βισκόζης.

16 Με έγγραφο της 7ης Νοεμβρίου 1997, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Ισπανική Κυβέρνηση την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ), όσον αφορά ορισμένες από τις υποτιθέμενες ενισχύσεις που καταγγέλθηκαν από την προσφεύγουσα, μεταξύ των οποίων τις συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995 και τη «μη ανάκτηση των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως από το 1991», και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι διάδικοι ενημερώθηκαν για την κίνηση της διαδικασίας αυτής και κλήθηκαν να διατυπώσουν τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις τους με τη δημοσίευση του ανωτέρω εγγράφου στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 14ης Φεβρουαρίου 1998 (ΕΕ C 49, σ. 2). Η Ισπανική Κυβέρνηση διατύπωσε τις παρατηρήσεις της με έγγραφο της 19ης Δεκεμβρίου 1997. Οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα, υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους, επί των οποίων διατύπωσαν παρατηρήσεις οι ισπανικές αρχές με έγγραφο της 24ης Ιουνίου 1998. Με έγγραφο της 16ης Απριλίου 1998, η τελευταία απάντησε στις ερωτήσεις που έθεσε η Επιτροπή με το έγγραφο της 23ης Φεβρουαρίου 1997.

17 Στις 28 Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 1999/395/ΕΚ σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία υπέρ της SNIACE SA, η οποία εδρεύει στην Torrelavega της Καντάβρίας (ΕΕ 1999, L 149, σ. 40, στο εξής: απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998).

18 Το διατακτικό της αποφάσεως αυτής έχει ως εξής:

«Άρθρο 1

Η ακόλουθη κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία υπέρ της [Sniace] είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά:

α) κατά το μέτρο που το επιτόκιο ήταν χαμηλότερο από τα επιτόκια της αγοράς, η συμφωνία της 8ης Μαρτίου 1996 (όπως τροποποιήθηκε από τη συμφωνία της 7ης Μαΐου 1996) μεταξύ της Sniace και του [ΓΤΚΑ] περί ρύθμισης χρεών με αξία κεφαλαίου 2 903 381 848 ESP, όπως τροποποιήθηκε περαιτέρω από τη συμφωνία της 30ής Σεπτεμβρίου 1997 περί ρύθμισης χρεών με αξία κεφαλαίου 3 510 387 323 ESP, και

β) κατά το μέτρο που το επιτόκιο ήταν χαμηλότερο από τα επιτόκια της αγοράς, οι συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995 μεταξύ της Sniace και του [Fogasa] που αφορούσαν 1 362 708 700 ESP και 339 459 878 ESP αντίστοιχα (συμπεριλαμβανομένων των τόκων).

Όσον αφορά τα υπόλοιπα θέματα που αποτέλεσαν αντικείμενο της διαδικασίας που κινήθηκε βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της συνθήκης ΕΚ, συγκεκριμένα δε την εγγύηση δανείου συνολικού ύψους 1 δισεκατομμυρίου ESP που εγκρίθηκε με

τον νόμο 7/93, τις ρυθμίσεις χρηματοδοτήσεως της σχεδιαζόμενης κατασκευής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων και τη μερική διαγραφή χρεών από το δημοτικό συμβούλιο της Torrelavega, τα μέτρα αυτά δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση και η διαδικασία μπορεί να περατωθεί. Ωστόσο, η Ισπανία πρέπει να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της δημοσιεύσεως της παρούσας αποφάσεως σχετικά με τον εκ νέου προσδιορισμό του φόρου εταιρειών για τη Sniace από το 1995 μέχρι σήμερα από το δημοτικό συμβούλιο της Torrelavega. Όσον αφορά τις μη καταβληθείσες περιβαλλοντικές εισφορές κατά την περίοδο 1987-1995, η Επιτροπή θα εκδώσει αυτοτελή απόφαση σε εύθετο χρόνο.

Άρθρο 2

1. Το Βασίλειο της Ισπανίας λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την ανάκτηση από την αποδέκτρια επιχείρηση της αναφερόμενης στο άρθρο 1 ενισχύσεως, η οποία της χορηγήθηκε παράνομα.

2. Η ανάκτηση θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία. Τα προς ανάκτηση ποσά επιβαρύνονται με τόκο από την ημερομηνία κατά την οποία καταβλήθηκαν στην αποδέκτρια επιχείρηση μέχρι την ημερομηνία ανάκτησής τους. Οι τόκοι υπολογίζονται βάσει του ισχύοντος επιτοκίου αναφοράς.

Άρθρο 3

Το Βασίλειο της Ισπανίας θα ενημερώσει την Επιτροπή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης σχετικά με τα μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.»

Η απόφαση Tubacex και η απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000

19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Δεκεμβρίου 1998, η Ισπανική Κυβέρνηση άσκησε προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 (υπόθεση C-479/98). Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1999, ανεστάλη η διαδικασία στην υπόθεση αυτή μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-342/96, Ισπανία κατά Επιτροπής, στην οποία ανέκυψαν παρόμοια ζητήματα.

20 Η τελευταία αυτή υπόθεση είχε ως αντικείμενο προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως 97/21/ ΕΚΑΧ, ΕΚ της Επιτροπής, της 30ής Ιουλίου 1996, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Compañía Española de Tubos por Extrusión SA, που εδρεύει στο Llodio (Álava) (ΕΕ 1997, L 8, σ. 14). Με την απόφαση αυτή η Επιτροπή θεώρησε ότι ορισμένες συμφωνίες περί αποδόσεως που συνήφθησαν από την Compañía Española de Tubos por Extrusión (στο εξής: Tubacex), τη θυγατρική της Acería de Álava και το Fogasa, καθώς και ορισμένες συμφωνίες αναδιαρθρώσεως και κατατμήσεως των εισφορών που συνήφθησαν από τις ίδιες αυτές επιχειρήσεις και το ΓΤΚΑ, περιείχαν στοιχεία παρανόμως χορηγηθείσας κρατικής ενισχύσεως και ασύμβατα με την κοινή αγορά δυνάμει του άρθρου 87 ΕΚ και της αποφάσεως 3855/91/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1991, που θεσπίζει κοινοτικούς κανόνες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 362, σ. 57), «κατά το μέτρο που το επιτόκιο [ήταν] χαμηλότερο από τα επιτόκια της αγοράς». Κατά την Επιτροπή, πράγματι, η εφαρμογή του νομίμου επιτοκίου 9 % στις επίδικες συμφωνίες δεν αντιστοιχούσε στις κανονικές συνθήκες της αγοράς, υπό τις οποίες το μέσο εφαρμοστέο από τις ιδιωτικές τράπεζες της Ισπανίας επιτόκιο δανείων διάρκειας μεγαλύτερης των τριών ετών ήταν σημαντικά υψηλότερο.

21 Στις 29 Απριλίου 1999, το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του επί της υποθέσεως C-342/96 (Συλλογή 1999, σ. I-2459, στο εξής: απόφαση Tubacex). Διαπίστωσε κατ' αρχάς ότι το Fogasa δεν χορηγούσε δάνεια σε επιχειρήσεις που είχαν κηρυχθεί σε πτώχευση ή προβληματικές, αλλά ικανοποιούσε όλα τα νομίμως υποβαλλόμενα από τους εργαζόμενους αιτήματα με τα χρήματα που κατέβαλλε και ανακτούσε στη συνέχεια από τις επιχειρήσεις. Πρόσθεσε ότι το Fogasa μπορούσε να συνάπτει συμφωνίες περί αποδόσεως που του επέτρεπαν να αναδιαρθρώνει ή να κατανέμει τα οφειλόμενα ποσά και ότι, ομοίως, το ΓΤΚΑ μπορούσε να εγκρίνει αναδιάρθρωση ή κατανομή της καταβολής των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως. Το Δικαστήριο επισήμανε στη συνέχεια ότι το Δημόσιο δεν συμπεριφέρθηκε ως δημόσιος επενδυτής, η παρέμβαση του οποίου πρέπει να συγκριθεί με τη συμπεριφορά ιδιώτη επενδυτή που τοποθετεί κεφάλαια χάριν αποδοτικότητας υπό κατά μάλλον ή ήττον βραχυπρόθεσμη προοπτική, αλλά «ως δημόσιος πιστωτής ο οποίος, όπως ένας ιδιώτης πιστωτής, επιδιώκει να ανακτήσει τα ποσά που του οφείλονται και ο οποίος συνάπτει, προς τον σκοπό αυτό, συμφωνίες με τον οφειλέτη, βάσει των οποίων τα συσσωρευθέντα χρέη θα αναδιαρθρωθούν ή θα κατανεμηθούν για να διευκολυνθεί η απόδοσή τους» (σκέψη 46). Διευκρίνισε ότι οι επίδικες συμφωνίες συνάφθηκαν λόγω του γεγονότος ότι προϋφίστατο η νόμιμη υποχρέωση της Tubacex να προβεί στην επιστροφή των καταβληθέντων από το Fogasa μισθών και στην καταβολή των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως και, επομένως, οι επίδικες συμφωνίες δεν δημιούργησαν νέες οφειλές της Tubacex έναντι των δημοσίων αρχών (σκέψη 47). Τέλος, το Δικαστήριο έκρινε ότι «[τα] συνήθως εφαρμοστέα σ' αυτό το είδος οφειλών επιτόκια είναι αυτά που σκοπούν στην ανόρθωση της ζημίας που υπέστη ο πιστωτής λόγω της καθυστερήσεως εκτελέσεως εκ μέρους του οφειλέτη της υποχρεώσεώς του να ελευθερωθεί του χρέους του, δηλαδή τόκοι υπερημερίας» και ότι, «[στην] υποθετική περίπτωση όπου το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας που ισχύει στις οφειλές έναντι δημοσίου πιστωτή διαφέρει από το επιτόκιο που εφαρμόζεται στις οφειλές έναντι ιδιώτη πιστωτή, πρέπει να γίνει δεκτό το τελευταίο αυτό επιτόκιο στην περίπτωση που είναι υψηλότερο του πρώτου» (σκέψη 48). Κατόπιν των στοιχείων αυτών, το Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση 97/21 «καθόσον με την απόφαση αυτή κρίνονται ασυμβίβαστα προς το άρθρο [87 ΕΚ] τα ληφθέντα από το Βασίλειο της Ισπανίας υπέρ της [Tubacex] μέτρα, εφόσον το επιτόκιο 9 % που εφαρμόζεται στα οφειλόμενα από την Tubacex ποσά προς το [Fogasa] και το ΓΤΚΑ είναι κατώτερο των ισχυόντων στην αγορά επιτοκίων».

22 Στην υπόθεση C-479/98, η Επιτροπή, με έγγραφο της 17ης Ιουνίου 1999, υπέδειξε στο Δικαστήριο ότι, κατόπιν της αποφάσεως Tubacex, είχε την πρόθεση να προβεί σε μερική ανάκληση της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 και να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, προκειμένου να συλλέξει προηγουμένως τις παρατηρήσεις των τρίτων ενδιαφερομένων. Ζήτησε, ως εκ

τούτου, δυνάμει του άρθρου 82α, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού του Δικαστηρίου, την αναστολή της διαδικασίας στην υπόθεση αυτή μέχρι την ανωτέρω μερική ανάκληση. Με απόφαση της 1ης Ιουλίου 1999, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε το αίτημα αυτό.

23 Κατόπιν της αποφάσεως Tubacex, η Επιτροπή επανεξέτασε την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998. Με έγγραφο της 16ης Φεβρουαρίου 2000, γνωστοποίησε στην Ισπανική Κυβέρνηση την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, σχετικά με «τα στοιχεία ενισχύσεων του άρθρου 1 της αποφάσεως [της 28ης Οκτωβρίου 1998] [...] που θεωρούνται ασύμβατα με την κοινή αγορά» και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Τα άλλα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι διάδικοι ενημερώθηκαν για την κίνηση της διαδικασίας αυτής και κλήθηκαν να διατυπώσουν τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις τους με τη δημοσίευση του ανωτέρω εγγράφου στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 15ης Απριλίου 2000 (ΕΕ C 110, σ. 33). Η Ισπανική Κυβέρνηση κοινοποίησε τις παρατηρήσεις της με έγγραφο της 19ης Απριλίου 2000.

24 Στις 20 Σεπτεμβρίου 2000, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2001/43/ΕΚ περί τροποποιήσεως της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 (ΕΕ 2001, L 11, σ. 46, στο εξής: απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000).

25 Το σημείο V «Εκτίμηση» της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 έχει ως εξής:

«(20) Η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει εάν τα στοιχεία που θεωρούνται ασυμβίβαστα προς την κοινή αγορά που θεσπίστηκαν στο άρθρο 1 της απόφασης [της 28ης Οκτωβρίου 1998] συνιστούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 87 παράγραφος 1, [ΕΚ]. Εάν αποδειχθεί ότι υπάρχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, η Επιτροπή θα πρέπει να εκτιμήσει κατά πόσον είναι συμβατά προς την κοινή αγορά.

(21) Τα στοιχεία των πραγματικών και νομικών περιστατικών της αποφάσεως Tubacex είναι ανάλογα με εκείνα τα οποία είχε προβάλει η Ισπανία ενώπιον του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-479/98 καθώς και με εκείνα που είχε προβάλει η Sniace ενώπιον του Πρωτοδικείου στην υπόθεση Τ-190/99 κατά της αποφάσεως [της 28ης Οκτωβρίου 1998]. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα επιχειρήματα που ανέπτυξε το Δικαστήριο στην απόφαση αυτή έχουν εξίσου εφαρμογή στις συμφωνίες που συνάφθηκαν μεταξύ της Sniace και του Fogasa και μεταξύ της Sniace και του [ΓΤΚΑ] οι οποίες, σύμφωνα με την απόφαση [της 28ης Οκτωβρίου 1998], θεωρούνται ότι περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

(22) Καταρχάς πρέπει να σημειωθεί ότι η Sniace είχε ήδη προϋπάρχουσα νομοθετική υποχρέωση να καταβάλει τους μισθούς που προκαταβλήθηκαν από το Fogasa και να εξοφλήσει τις οφειλές της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως. Κατά συνέπεια οι συμφωνίες αυτές δεν δημιούργησαν νέα οφειλή της Sniace έναντι των κρατικών αρχών. Έτσι, με τις συμφωνίες αποδόσεως του Fogasa και με τις συμφωνίες αναδιαρθρώσεως του [ΓΤΚΑ], το Δημόσιο δεν ενήργησε ως δημόσιος επενδυτής του οποίου η παρέμβαση μπορεί να συγκριθεί με την αντίστοιχη συμπεριφορά ιδιώτη επενδυτή που επενδύει κεφάλαια με στόχο να πραγματοποιήσει κέρδη, αλλά ως δημόσιος πιστωτής ο οποίος, όπως ο ιδιώτης πιστωτής, επιδιώκει την ανάκτηση των οφειλομένων ποσών. Κατά συνέπεια, προκειμένου να εκτιμηθούν οι αμφισβητούμενες κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή πρέπει να συγκρίνει τους τόκους υπερημερίας που εφαρμόζονται σε οφειλές προς δημόσιο πιστωτή με τους τόκους υπερημερίας που εφαρμόζονται σε οφειλές προς ιδιώτη πιστωτή ο οποίος ασκεί δραστηριότητες υπό παρόμοιες συνθήκες.

(23) Πάντως, πρέπει να σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένες καταστάσεις οφειλετών και πιστωτών μπορούν να περιπλέξουν τον καθορισμό της συνήθους συμπεριφοράς που θα υιοθετούσαν οι ιδιώτες πιστωτές που επιδιώκουν να ανακτήσουν τα οφειλόμενα ποσά. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή πρέπει να βασίσει την εκτίμησή της στην ανάλυση της συμπεριφοράς των ιδιωτών πιστωτών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

(24) Εν προκειμένω, κατόπιν αιτήσεως της Sniace που κατατέθηκε το 1992, τα ισπανικά δικαστήρια κήρυξαν την επιχείρηση σε κατάσταση παύσεως των

πληρωμών τον Μάρτιο του 1993. Κάνοντας χρήση του δικαιώματός τους να μη επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, οι δημόσιοι πιστωτές δεν συμμετείχαν στη συμφωνία των πιστωτών που σύναψαν αυτοί τον Οκτώβριο του 1996 στο πλαίσιο της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών. Όπως ανέφερε η Επιτροπή στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, κάνοντας χρήση του δικαιώματός τους να μη επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, οι δημόσιοι πιστωτές προστάτευσαν το σύνολο των αξιώσεών τους.

(25) Οι συμφωνίες μεταξύ του Fogasa και της Sniace, αφενός, και μεταξύ του ταμείου κοινωνικής ασφαλίσεως και της Sniace, αφετέρου, δεν παρέχουν στην επιχείρηση αυτή προνομιακότερη μεταχείριση από εκείνη που προβλέπεται στη συμφωνία των ιδιωτών πιστωτών.

(26) Πάντως, οι όροι που προτάθηκαν στους ιδιώτες πιστωτές δεν ήταν ίδιοι με εκείνους που συμφωνήθηκαν με τους δημόσιους πιστωτές, λόγω του καταστατικού τους, των ασφαλειών και των δικαιωμάτων να μη επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους των οποίων απολαύουν οι δημόσιοι οργανισμοί. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι τέτοιου είδους συγκριτική προσέγγιση δεν συνιστά στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση ορθή εφαρμογή του κριτηρίου του "ιδιώτη πιστωτή", όπως αυτό ορίσθηκε από το Δικαστήριο, το οποίο κριτήριο — όπως στη συνέχεια υπογραμμίστηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1999 στην υπόθεση DMT (C-256/97) — προϋποθέτει ότι η υπό εξέταση συμπεριφορά των δημόσιων πιστωτών θα έπρεπε να συγκρίνεται, εφόσον αυτό είναι δυνατόν, με την υποθετική συμπεριφορά ιδιώτη πιστωτή κάτω από τις ίδιες συνθήκες.

(27) Η Επιτροπή σημειώνει ότι το άρθρο 1108 του ισπανικού αστικού κώδικα προβλέπει ότι νόμιμο επιτόκιο είναι εκείνο που εφαρμόζεται για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη ο δανειστής από την καθυστέρηση πληρωμής του οφειλέτη και ότι δεν επιβάλλεται κανένα άλλο επιτόκιο. Επιπλέον, το άρθρο 312 του ισπανικού εμπορικού κώδικα προβλέπει ότι στην περίπτωση δανείου και ελλείψει ειδικής συμφωνίας μεταξύ των μερών, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τη νόμιμη αξία της οφειλής κατά την εξόφληση. Κατά συνέπεια, το νόμιμο επιτόκιο είναι το υψηλότερο επιτόκιο το οποίο μπορεί να προσδοκά ότι θα λάβει ο ιδιώτης πιστωτής εάν επιδιώξει την ανάκτηση της οφειλής με νόμιμα μέσα.

(28) Κατά συνέπεια, ο ιδιώτης πιστωτής δεν μπορεί να επιτύχει από τον οφειλέτη επιτόκιο επί των καθυστερούμενων οφειλών υψηλότερο από το νόμιμο επιτόκιο ως αποζημίωση για το ότι δεν επιδίωξε να ανακτήσει το οφειλόμενο ποσό με νόμιμα μέσα.

(29) Τέλος, πρέπει να επισημανθεί η ειδική κατάσταση της Sniace κατά τη στιγμή της σύναψης των συμφωνιών αναδιαρθρώσεως των χρεών με το Fogasa και το [ΓΤΚΑ]. Η επιχείρηση αυτή αντιμετώπιζε σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες, που την οδήγησαν στην παύση πληρωμών και περιόρισαν σημαντικά τις πιθανότητές της επιβιώσεως. Όπως σημείωσε η Επιτροπή στην απόφασή της [της 28ης Οκτωβρίου 1998], αποφεύγοντας να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση για να μην προκαλέσει τη θέση σε εκκαθάριση της επιχειρήσεως, το [ΓΤΚΑ] ενήργησε κατά τρόπο ώστε να μεγιστοποιήσει τις πιθανότητές του για την ανάκτηση της οφειλής.

(30) Βάσει των παραπάνω αιτιολογικών σκέψεων, η Επιτροπή μπορεί να δεχθεί ότι, εν προκειμένω, με την αναδιάρθρωση των οφειλών της Sniace και την εφαρμογή νόμιμων επιτοκίων η Ισπανία επιδίωξε να μεγιστοποιήσει τις πιθανότητες ανακτήσεως του συνόλου των οφειλομένων ποσών χωρίς να υποστεί καμία οικονομική ζημία. Κατά συνέπεια, η Ισπανία ενήργησε όπως θα ενεργούσε ο υποθετικός ιδιώτης πιστωτής, ο οποίος θα βρισκόταν σε αντίστοιχη θέση έναντι της Sniace».

26 Κατόπιν των ανωτέρω αιτιολογικών σκέψεων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, με την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, ότι «ότι οι συμφωνίες επιστροφής μεταξύ του Fogasa και της Sniace και η συμφωνία αναδιάρθρωσης των χρεών μεταξύ του ταμείου κοινωνικής ασφάλισης και της Sniace δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση» (αιτιολογική σκέψη 31) και ότι, κατά συνέπεια, «πρέπει να τροποποιήσει την απόφασή της [της 28ης Οκτωβρίου 1998]» (αιτιολογική σκέψη 32).

27 Το διατακτικό της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 ορίζει:

«Άρθρο 1

Η απόφαση [της 28ης Οκτωβρίου 1998] τροποποιείται ως εξής:

1) Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως εξής:

"Τα ακόλουθα μέτρα τα οποία εφάρμοσε η Ισπανία υπέρ της επιχείρησης [Sniace] δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση:

α) η συμφωνία της 8ης Μαρτίου 1996 (όπως τροποποιήθηκε από τη συμφωνία της 7ης Μαΐου 1996) μεταξύ της Sniace και του [ΓΤΚΑ] για την αναδιάρθρωση των χρεών ύψους 2 903 381 848 ESP (17 449 676,34 ευρώ), όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια με τη συμφωνία της 30ής Σεπτεμβρίου 1997 για την αναδιάρθρωση των χρεών ύψους 3 510 387 323 ESP (21 097 852,72 ευρώ), έναντι κεφαλαίου και

β) οι συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995 μεταξύ της Sniace και του [Fogasa] για ποσό ύψους 1 362 708 700 [ESP] (8 190 044,23 ευρώ) και 339 459 878 [ESP] (2 040 194,96 ευρώ) αντίστοιχα."

2) Το άρθρο 2 απαλείφεται.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Ισπανίας.»

28 Στο εξής η απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, θα αναφέρεται ως η «προσβαλλόμενη απόφαση».

29 Με διάταξη της 4ης Δεκεμβρίου 2000, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου διέταξε τη διαγραφή της υποθέσεως C-479/98 από το Πρωτόκολλο του Δικαστηρίου.

Διαδικασία

30 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Φεβρουαρίου 1999, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή με αίτημα τη μερική ακύρωση της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998.

31 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 21 Μαΐου 1999, η Επιτροπή υπέβαλε ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

32 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Ιουλίου 1999, το Βασίλειο της Ισπανίας ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα υπόθεση προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής. Με διάταξη της 11ης Οκτωβρίου 2001, ο Πρόεδρος του πέμπτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε την παρέμβαση.

33 Με διάταξη του Προέδρου του πέμπτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου της 10ης Δεκεμβρίου 1999, η παρούσα διαδικασία ανεστάλη μέχρι την έκδοση αποφάσεως στην υπόθεση C-479/98, σύμφωνα με το άρθρο 47, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου (νυν άρθρο 54, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου), το άρθρο 77, στοιχείο α', και το άρθρο 78 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

34 Με έγγραφο της 24ης Ιανουαρίου 2001, ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου κάλεσε τους κυρίους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της συνεχίσεως της παρούσας διαδικασίας όσον αφορά την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 και την προπαρατεθείσα διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 4ης Δεκεμβρίου 2000 περί διαγραφής από το Πρωτόκολλο. Η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με συστημένη επιστολή στις 12 Φεβρουαρίου 2001 και με αυτήν προσάρμοσε τα αιτήματά της (βλ. σκέψη 41 κατωτέρω). Με έγγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 16 Φεβρουαρίου 2001, η Επιτροπή επισήμανε, κατ' ουσίαν, ότι το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας δεν θίγεται από την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000.

35 Στις 11 Απριλίου 2001, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου.

36 Με διάταξη της 8ης Οκτωβρίου 2001, το Πρωτοδικείο (πέμπτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου μαζί με την ουσία της υποθέσεως.

37 Το Βασίλειο της Ισπανίας κατέθεσε το υπόμνημά του παρεμβάσεως στις 14 Φεβρουαρίου 2002, επί του οποίου οι κύριοι διάδικοι διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους.

38 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα και από το Βασίλειο της Ισπανίας να απαντήσει σε γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσει ένα έγγραφο. Η προσφεύγουσα και το Βασίλειο της Ισπανίας συμμορφώθηκαν προς τα αιτήματα αυτά. Το Πρωτοδικείο κάλεσε επίσης την προσφεύγουσα να απαντήσει προφορικώς σε μία ερώτηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

39 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 23ης Οκτωβρίου 2003.

Αιτήματα των διαδίκων

40 Με την προσφυγή της η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει το άρθρο 1 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 κατά το μέτρο που η Επιτροπή αποφασίζει ότι:

«1. η μη ανάκτηση των απαιτήσεων, των προσαυξήσεων υπερημερίας και των τόκων από το [ΓΤΚΑ], καθώς και οι συμφωνίες αναδιαρθρώσεως του χρέους που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και του [ΓΤΚΑ] στις 8 Μαρτίου 1996, 7 Μαΐου 1996 και στις 30 Σεπτεμβρίου 1997, και

2. η μη ανάκτηση των απαιτήσεων, των προσαυξήσεων υπερημερίας και των τόκων από το [...] Fogasa, καθώς και οι συμφωνίες αναδιαρθρώσεως του χρέους που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και του [...] Fogasa στις 5 Νοεμβρίου 1993 και στις 31 Οκτωβρίου 1995,

εξαιρουμένων των επιτοκίων που διέφεραν από τα επιτόκια της αγοράς, δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου [87, παράγραφος 1, ΕΚ]»·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

41 Με το έγγραφο της 12ης Φεβρουαρίου 2001 (βλ. σκέψη 34 ανωτέρω), η προσφεύγουσα προσαρμόζει το πρώτο αίτημά της ως εξής:

«να ακυρωθεί το άρθρο 1 της [προσβαλλόμενης αποφάσεως], κατά το μέτρο που η Επιτροπή αποφασίζει ότι:

η μη ανάκτηση των απαιτήσεων, των προσαυξήσεων υπερημερίας και των τόκων που οφείλονται στο [ΓΤΚΑ], καθώς και οι συμφωνίες αναδιαρθρώσεως του χρέους που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και του οργανισμού αυτού στις 8 Μαρτίου 1996, 7 Μαΐου 1996 και στις 30 Σεπτεμβρίου 1997, και

η μη ανάκτηση των απαιτήσεων και των τόκων υπερημερίας που οφείλονται στο Fogasa, καθώς και οι συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και του Fogasa στις 5 Νοεμβρίου 1993 και στις 31 Οκτωβρίου 1995,

δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ».

42 Με τις παρατηρήσεις επί της ενστάσεως απαραδέκτου, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να κηρύξει την προσφυγή παραδεκτή.

43 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·

— εν πάση περιπτώσει, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

44 Το Βασίλειο της Ισπανίας, παρεμβαίνον, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

45 Η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλουν ένσταση απαραδέκτου της αγωγής λόγω του ότι η προσφεύγουσα, αφενός, δεν απέδειξε την ύπαρξη συμφέροντος και, αφετέρου, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν την αφορά ατομικά.

Επί της ελλείψεως συμφέροντος

Επιχειρήματα των διαδίκων

46 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι με την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 διαπιστώνει ότι ούτε οι συμφωνίες αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως αφ' εαυτές ούτε τα επιτόκια που ορίζονται σε αυτές συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ. Προβάλλει ότι η απόφαση αυτή κατέστη απρόσβλητη εφόσον η προσφεύγουσα δεν άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατ' αυτής και ότι επομένως το αντικείμενο της διαφοράς θα καθοριστεί από τα αιτήματα που διατυπώνονται στο δικόγραφό της. Τα αιτήματα αυτά αφορούν μόνον το άρθρο 1 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 και μόνον κατά το μέτρο που το άρθρο αυτό δεν θεωρεί ως κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, τη μη ανάκτηση από το ΓΤΚΑ και από το Fogasa των «απαιτήσεων, των ποινών υπερημερίας και των τόκων τους».

47 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν έχει έννομο συμφέρον. Προβάλλει ότι αν το Πρωτοδικείο δεχθεί τα αιτήματα ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή, αυτό «δεν επηρεάζει το απρόσβλητο της αποφάσεως [της 20ής Σεπτεμβρίου 2000] και δεν θα επέφερε καμία αλλαγή στην τροποποιηθείσα απόφαση [της 28ης Οκτωβρίου 1998]». Πράγματι, «και μετά την ακύρωση του άρθρου 1 της αποφάσεως [της 28ης Οκτωβρίου 1998] υπό τους όρους που θέτει η προσφεύγουσα θα παρέμενε η οριστική εκδοχή του άρθρου 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως [της 28ης Οκτωβρίου 1998], όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση [της 20ής Σεπτεμβρίου 2000], η οποία ορίζει ρητώς ότι οι επίδικες διατάξεις δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις».

48 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, ηΕπιτροπή προβάλλει ότι η απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 «δεν είναι απλή "διόρθωση" της αποφάσεως [της 28ης Οκτωβρίου 1998], ούτε την αντικαθιστά, αλλά αποτελεί, αντιθέτως, νέα ανεξάρτητη εκτίμηση, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι ενισχύσεις που είχαν ήδη κριθεί συμβατές με την κοινή αγορά με την απόφαση [της 28ης Οκτωβρίου 1998]». Διευκρινίζει ότι η κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ

κατόπιν της αποφάσεως Tubacex (βλ., σκέψη 23, ανωτέρω) δεν κάλυπτε μόνον το ζήτημα των επιτοκίων, αλλά αφορούσε «όλα τα μέτρα που κατέληξαν στην έκδοση της αποφάσεως [της 28ης Οκτωβρίου 1998], λαμβάνοντας όμως υπόψη την [απόφαση Tubacex]». Ομοίως, με την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, η Επιτροπή «εξέτασε ενδελεχώς και σφαιρικά και αποτίμησε τις διατάξεις αυτές από την άποψη του δικαίου των ενισχύσεων, ιδίως δε τις συμφωνίες μεταξύ του Fogasa ή του [ΓΤΚΑ] και της Sniace». Η προσφεύγουσα θα έπρεπε, επομένως, «επίσης», να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως και κατά της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000.

49 Το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 «έχει καταστεί άνευ περιεχομένου κατόπιν της τροποποιήσεώς του από την απόφαση [της 20ής Σεπτεμβρίου 2000]» και ότι η παρούσα προσφυγή είναι άνευ αντικειμένου.

50 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι τα αιτήματα ακυρώσεως που περιλαμβάνονται στο δικόγραφο της προσφυγής της αφορούν την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998 μόνο στο μέτρο που η Επιτροπή αποφάσισε με αυτήν ότι «η μη ανάκτηση των απαιτήσεων, των προσαυξήσεων υπερημερίας και των τόκων που οφείλονται στο [ΓΤΚΑ], καθώς και οι συμφωνίες αναδιαρθρώσεως του χρέους που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και του οργανισμού αυτού και η μη ανάκτηση των απαιτήσεων και των τόκων υπερημερίας που οφείλονται στο [...] Fogasa, καθώς και οι συμφωνίες που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και του Fogasa δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ». Τα αιτήματα αυτά δεν αφορούν την εξαγγελία του άρθρου 1 της αποφάσεως αυτής, κατά την οποία «η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων που συμφωνήθηκαν, αφενός, και του υψηλότερου στην πράξη επιτοκίου της αγοράς, αφετέρου, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση».

51 Η προσφεύγουσα εξηγεί ότι η απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 τροποποίησε εν μέρει την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεωρεί με αυτήν ότι η ανωτέρω διαφορά μεταξύ των επιτοκίων δεν συνιστά πλέον κρατική ενίσχυση. Η απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 δεν τροποποιεί άλλα θέματα της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 και, ειδικότερα, αυτό που προβάλλεται με το δικόγραφο της προσφυγής. Το αντικείμενο της διαφοράς, όπως διατυπώνεται με την προσφυγή, παραμένει επομένως αμετάβλητο.

52 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, ακόμη και εάν θεωρηθεί ότι η απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 κατάργησε και αντικατέστησε την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, έχει δικαίωμα να προσαρμόσει τα αιτήματά της, όπως το έπραξε με το έγγραφό της της 12ης Φεβρουαρίου 2001 (βλ., σκέψεις 34 και 41 ανωτέρω). Επικαλείται, συναφώς, την απόφαση του Δικαστηρίου 14/81, της 3ης Μαρτίου 1982, Alpha Steel κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 749).

53 Για όλους αυτούς τους λόγους, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι έχει έννομο συμφέρον.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

54 Επιβάλλεται, προκαταρκτικώς, να υπομνησθεί ότι η διόρθωση, κατά τη διάρκεια της δίκης, της προσβαλλόμενης αποφάσεως της Επιτροπής αποτελεί νέο στοιχείο που επιτρέπει στην προσφεύγουσα να προσαρμόσει τους λόγους και τα αιτήματά της (προπαρατεθείσα απόφαση Alpha Steel κατά Επιτροπής, σκέψη 8· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 3ης Φεβρουαρίου 2000, CCRE κατά Επιτροπής, Τ-46/98 και Τ-151/98, Συλλογή 2000, σ. II-167, σκέψεις 33 έως 36, και της 28ης Φεβρουαρίου 2002, Kvaerner Warnow Werft κατά Επιτροπής, Τ-227/99 και Τ-134/00, Συλλογή 2002, σ. II-1205, σκέψη 22).

55 Με την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998 η Επιτροπή θεώρησε ιδίως ότι η συμφωνία της 8ης Μαρτίου 1996, όπως τροποποιήθηκε από τις συμφωνίες της 7ης Μαΐου 1996 και της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, που συνήφθησαν μεταξύ της Sniace και της TGSS, και οι συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995 μεταξύ της Sniace και του Fogasa δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ παρά μόνο «στο μέτρο που το επιτόκιο είναι χαμηλότερο από το επιτόκιο της αγοράς». Με την προσφυγή της η προσφεύγουσα επιδιώκει την ακύρωση του μέρους αυτού της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 προβάλλοντας ιδίως ότι «η κρατική ενίσχυση περιλαμβάνει [...] το σύνολο των οφειλομένων κοινωνικών εισφορών, στις οποίες προστίθενται προσαυξήσεις υπερημερίας και τόκοι με το επιτόκιο της αγοράς [καθώς και] όλα τα ποσά που οφείλονται στο Fogasa, προσαυξημένα με τόκους με το επιτόκιο της αγοράς». Όσον αφορά το ΓΤΚΑ, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ειδικότερα, ότι συνιστά κρατική ενίσχυση το γεγονός ότι ο οργανισμός αυτός ανέχεται, από το 1991 τουλάχιστον, τη μη καταβολή εκ μέρους της Sniace των εισφορών κοινωνικής

ασφαλίσεως που οφείλει, το ότι το 1996 και 1997 δεν προέβη στην ανάκτηση των απαιτήσεών του παρά το γεγονός ότι η Sniace δεν τήρησε τις συμφωνίες της 8ης Μαρτίου και της 7ης Μαΐου 1996, αλλά, αντιθέτως, προέβη στη σύναψη τρίτης συμφωνίας αναδιαρθρώσεως, το ότι δεν απαίτησε την παροχή εμπραγμάτων ασφαλειών και το ότι έπαυσε να απαιτεί την καταβολή προσαυξήσεων υπερημερίας και τόκων με το επιτόκιο της αγοράς. Όσον αφορά το Fogasa, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι πρέπει να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση το γεγονός ότι ο οργανισμός αυτός δεν προέβη στην ανάκτηση των απαιτήσεών του από τη Sniace, ενώ η εταιρία αυτή δεν τήρησε τις συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995 και το ότι δεν πρόβλεψε με τις συμφωνίες αυτές την καταβολή προσαυξήσεων και τόκων υπερημερίας.

56 Με την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, η Επιτροπή τροποποίησε την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998 χωρίς να την καταργήσει και να την αντικαταστήσει. Η μόνη μεταβολή που επήλθε είναι ότι, εφαρμόζοντας μάλλον το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή παρά του ιδιώτη επενδυτή, θεώρησε ότι ούτε τα επιτόκια που εφάρμοσε το ΓΤΚΑ και το Fogasa στο πλαίσιο των συμφωνιών αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως που συνήφθησαν με τη Sniace συνιστούσαν κρατική ενίσχυση. Το μέρος αυτό της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998, του οποίου επιδιώκεται η ακύρωση με τα αιτήματα του δικογράφου της προσφυγής, επικουρικώς μόνο θίγεται από την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000. Η τελευταία αυτή απόφαση πρέπει να θεωρηθεί νέο στοιχείο που επιτρέπει στην προσφεύγουσα να προσαρμόσει τους λόγους και τα αιτήματά της, όπως έπραξε με το από 12 Φεβρουαρίου 2001 έγγραφό της. Θα ήταν, πράγματι, αντίθετο προς την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και την οικονομία της διαδικασίας να υποχρεωθεί η προσφεύγουσα να ασκήσει νέα προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου κατά της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000.

57 Επομένως, η προσφεύγουσα έχει έννομο συμφέρον προς ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

Επί του ζητήματος εάν η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά ατομικά την προσφεύγουσα

Επιχειρήματα των διαδίκων

58 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, άλλα υποκείμενα δικαίου πλην των αποδεκτών μιας αποφάσεως δεν μπορούν να ισχυρίζονται ότι η απόφαση τα

αφορά ατομικά, παρά μόνον αν αυτή τα θίγει λόγω ορισμένων ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών τους ή λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως η οποία τα διακρίνει έναντι κάθε άλλου προσώπου και, ως εκ τούτου, τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς τον αποδέκτη (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937, 942).

59 Εκθέτει ότι, στον τομέα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, από τη νομολογία προκύπτει ότι απόφαση της Επιτροπής περατώνουσα διαδικασία κινηθείσα βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ αφορά ατομικά τις επιχειρήσεις οι οποίες υπέβαλαν την καταγγελία που οδήγησε στην κίνηση της διαδικασίας και οι οποίες διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους και καθόρισαν την εξέλιξη της διαδικασίας αυτής, εφόσον πάντως η θέση τους στην αγορά επηρεάστηκε ουσιωδώς από την ενίσχυση που αποτελεί το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, COFAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 391, σκέψεις 24 και 25, και της 23ης Μαΐου 2000, C-106/98 P, Comité d'entreprise de la Société française de production κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-3659, σκέψη 40· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Απριλίου 1995, T-435/93, ASPEC κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1281, σκέψη 63, και της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-11/95, BP Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3235, σκέψη 72). Επισημαίνει ότι, με την προπαρατεθείσα απόφαση Comité d'entreprise de la Société française de production κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ότι «μια επιχείρηση δεν μπορεί να επικαλεστεί αποκλειστικά και μόνον την ιδιότητά της ως ανταγωνίστριας της δικαιούχου επιχειρήσεως, αλλά οφείλει να αποδείξει, επιπλέον, ενόψει του βαθμού της ενδεχόμενης συμμετοχής της στη διαδικασία και του βαθμού στον οποίο επηρεάζεται η θέση της στην αγορά, ότι βρίσκεται σε μια πραγματική κατάσταση η οποία την εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη της αποφάσεως» (σκέψη 41).

60 Όμως, εν προκειμένω, με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει με τρόπο αρκετά λεπτομερή ότι η θέση της στην αγορά επηρεάστηκε ουσιωδώς από τις υποτιθέμενες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στη Sniace ούτε προβάλλει τα πραγματικά περιστατικά που την εξατομικεύουν κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη. Περιορίζεται στην προβολή επιχειρημάτων γενικής φύσεως και δεν παρέχει καμία ένδειξη όσον αφορά τις συνέπειες των υποτιθέμενων ενισχύσεων στη δική της κατάσταση.

61 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή έχει τη γνώμη ότι οι υποτιθέμενες ενισχύσεις δεν επηρέασαν ουσιωδώς τη θέση της προσφεύγουσας.

62 Συναφώς, η Επιτροπή αναφέρει, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα είναι «μακράν» η πλέον σημαντική παραγωγός ινών βισκόζης και ότι, από το 1991, βελτίωσε σημαντικά τα αποτελέσματά της στην αγορά. Προς στήριξη των διαπιστώσεών της, προβάλλει τα ακόλουθα στοιχεία:

— ο όμιλος στον οποίο ανήκει η προσφεύγουσα παράγει ετησίως περίπου 275 000 τόνους ίνες κυτταρίνης και είναι ένας από τους τρεις επικεφαλής της παγκόσμιας αγοράς ινών βισκόζης,

— η προσφεύγουσα και οι εταιρίες Säteri και Courtaulds plc αντιπροσωπεύουν μαζί περίπου το 90 % της παραγωγής ινών βισκόζης στην Κοινότητα,

— μεταξύ 1991 και 1997, το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας στην παγκόσμια αγορά τεχνητών και συνθετικών ινών βισκόζης αυξήθηκε από 9,2 σε 16,4 %,

— μεταξύ 1991 και 1997, η παραγωγή της προσφεύγουσας αυξήθηκε σταθερά φθάνοντας από τους 152 700 τόνους ετησίως στους 270 800 τόνους,

— όσον αφορά την προσφεύγουσα, «το 1995 σημειώθηκε έντονη ζήτηση, το 1996 επιτεύχθηκε πλήρης χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας, το 1997 χαρακτηρίσθηκε από ρεκόρ παραγωγής και, τέλος, το 1998 χαρακτηρίσθηκε από ρεκόρ αποτελεσμάτων»,

— η προσφεύγουσα ανακοίνωσε καλά αποτελέσματα για το πρώτο τρίμηνο του 1999,

— για το πρώτο τρίμηνο του 1997, ανακοίνωσε αύξηση των τιμών πωλήσεως, «την αυξανόμενη αυτονομία της έναντι της πιέσεως των τιμών της παγκόσμιας αγοράς» και την αναγκαιότητα πραγματοποιήσεως εισαγωγών για να καλυφθεί η ζήτηση,

— ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας αυξήθηκε σε ποσοστό 7,2 % κατά το πρώτο εξάμηνο του 2000 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2001.

63 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η Επιτροπή προσθέτει ότι από τα δεδομένα που κοινοποίησε η προσφεύγουσα προκύπτει ότι κατόρθωσε να αυξήσει το μερίδιό της στην εντός της Κοινότητας αγορά μεταξύ 1995 και 2000 ενώ, κατά την ίδια περίοδο, το μερίδιο των ανταγωνιστών της (εξαιρέσει της Säteri) δεν έπαυσε να μικραίνει.

64 Δεύτερον, η Επιτροπή προβάλλει ότι τα προβλήματα που υπάρχουν στην αγορά και τα οποία προκάλεσαν μείωση της ζήτησης, προσωρινά πλεονάσματα παραγωγικής ικανότητας και πτώση των τιμών δεν αποτελούν συνέπεια των υποτιθέμενων ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στη Sniace, αλλά οφείλονται σε εξωτερικούς παράγοντες όπως οι εισαγωγές από την Ασία, το μικρό μέγεθος των δυνητικών αγορών διαθέσεως στις αγορές εξαγωγών της Ασίας, τα εμπόδια στο εξαγωγικό εμπόριο προς τρίτες χώρες, τα οποία αντιμετωπίζουν οι Ευρωπαίοι παραγωγοί και η μείωση της αγοράς προϊόντων με βάση τη βισκόζη στην Ευρώπη.

65 Τρίτον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Sniace δεν παράγει ετησίως περισσότερους από 25 000 τόνους ίνες βισκόζης και συγκαταλέγεται μεταξύ των μικρών Ευρωπαίων και παγκοσμίων παραγωγών. Διευκρινίζει ότι η εταιρία αυτή βρέθηκε αντιμέτωπη με πολλές οικονομικές δυσκολίες και κοινωνικές συγκρούσεις, γεγονός που την υποχρέωσε να διακόψει την παραγωγή της για μεγάλο διάστημα στη δεκαετία του '90. Υπενθυμίζει ότι η Sniace βρισκόταν σε κατάσταση παύσεως των πληρωμών από τον Μάρτιο 1993 έως τον Οκτώβριο 1996.

66 Το Βασίλειο της Ισπανίας προσθέτει ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα ειδικό περιστατικό που να την εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με αυτόν του αποδέκτη της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Υπογραμμίζει ότι το απλό γεγονός ότι η προσφεύγουσα είναι ανταγωνίστρια της δικαιούχου των υποτιθέμενων ενισχύσεων δεν αρκεί για να την εξατομικεύσει.

67 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση την αφορά ατομικά.

68 Πρώτον, υπενθυμίζει ότι η ίδια υπέβαλε την καταγγελία που αποτέλεσε την αφορμή για την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ και ότι συμμετέσχε ενεργά στη διαδικασία αυτή.

69 Δεύτερον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι υποτιθέμενες ενισχύσεις αισθητώς ζημίωσαν τη θέση της στην αγορά ινών βισκόζης. Προβάλλει ότι υπάρχει έντονος ανταγωνισμός μεταξύ της ίδιας και της Sniace στην αγορά αυτή, η οποία εδώ και χρόνια σταθερώς επιδεινώνεται και πάσχει από πλεονάσματα παραγωγικής ικανότητας. Ο ανταγωνισμός των τιμών είναι σκληρός και η Sniace ήταν σε θέση, χάρη στις υποτιθέμενες ενισχύσεις, να διαθέσει τα προϊόντα της 20 % φθηνότερα από τους ανταγωνιστές της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι τα στοιχεία που παρέσχε με το δικόγραφο της προσφυγής της και τα παραρτήματά του, καθώς και οι παραπομπές στις παρατηρήσεις των ανταγωνιστών της που παρατίθενται στην απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, αποδεικνύουν επαρκώς ότι η προσβαλλόμενη απόφαση την αφορά ατομικά. Ισχυρίζεται ότι με τα στοιχεία που επικαλείται στα δικόγραφά της αποδεικνύεται ότι «όλοι οι ανταγωνιστές της Sniace είναι εκτεθειμένοι σε έντονο ανταγωνισμό σε επίπεδο τιμών και είναι υποχρεωμένοι, μολονότι έχουν καλύτερη διάρθρωση του κόστους τους, να λάβουν άλλα μέτρα ορθολογικής οργανώσεως εξαιτίας του ότι η Sniace διατηρήθηκε τεχνητά» και ότι «αυτή η συνολική κατάσταση που είναι τουλάχιστον δυσμενής αφορά και την προσφεύγουσα, η οποία όμως βελτιστοποίησε τον εξοπλισμό της και τη διάρθρωση κόστους και πραγματοποιεί καλά αποτελέσματα χάρη σε μια εμπορική πολιτική που χαράχθηκε σε νέες βάσεις και παρά τη δύσκολη οικονομική κατάσταση». Παραδέχεται ότι οι δυσκολίες στην αγορά των ινών βισκόζης επηρεάζουν τις τιμές του προϊόντος αυτού, αλλά διευκρινίζει ότι, «στο εσωτερικό του πλαισίου που σχηματίζεται από τα εξωτερικά δεδομένα της αγοράς», οι υποτιθέμενες ενισχύσεις υποχρέωσαν τους ανταγωνιστές της Sniace να μειώσουν τις τιμές τους και να λάβουν μέτρα ορθολογικής οργανώσεως.

70 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να της αμφισβητήσει ότι νομιμοποιείται ενεργητικά προς άσκηση προσφυγής προβάλλοντας ως λόγο το ότι κατέχει σημαντική θέση στην αγορά ή ότι αυξήθηκε το επίπεδο πωλήσεών της κατά την εν λόγω περίοδο. Στις αποφάσεις που παραθέτει η Επιτροπή, ο κοινοτικός δικαστής ουδόλως έλαβε υπόψη του τέτοιους παράγοντες προκειμένου να κρίνει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν αφορούν ατομικά τις προσφεύγουσες. Με την απόφασή του της 5ης Νοεμβρίου 1997, T-149/95, Ducros κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-2031), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η κατάσταση της οικείας επιχειρήσεως στην αγορά επηρεάστηκε από απόφαση της Επιτροπής που ενέκρινε τη χορήγηση ενισχύσεως μολονότι υπήρχε σχέση ανταγωνισμού μεταξύ της επιχειρήσεως αυτής και του δικαιούχου της ενισχύσεως. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι τα θετικά αποτελέσματα που πραγματοποίησε θα μπορούσαν να είναι καλύτερα αν η Sniace δεν ήταν σε θέση να προβεί στην «επιθετική πολιτική τιμών [...], η οποία κατέστη δυνατή λόγω των ενισχύσεων». Τέλος, προβάλλει ότι οι υποτιθέμενες ενισχύσεις επέτρεψαν στην εταιρία αυτή να διατηρηθεί τεχνητά στην αγορά ενώ η εξαφάνισή της θα είχε ως συνέπεια για τους ανταγωνιστές της τη μείωση των πλεονασμάτων παραγωγικής ικανότητας και τη βελτίωση της εμπορικής τους θέσεως.

71 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι «ο καθορισμός του κύκλου των επιχειρήσεων που νομιμοποιούνται να ασκήσουν προσφυγή πρέπει να βρίσκεται σε συνάρτηση με τον σκοπό των σχετικών με τις ενισχύσεις διατάξεων». Εκτιμά, συνεπώς, ότι τα κριτήρια που εφάρμοσε η Επιτροπή και ο κοινοτικός δικαστής για να αποδείξει την ενδεχόμενη ύπαρξη «ουσιώδους επιρροής ή στρεβλώσεως του ανταγωνισμού» κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ μπορούν επίσης να εφαρμοστούν στην περίπτωση που πρόκειται να καθοριστεί αν μια επιχείρηση νομιμοποιείται να ασκήσει προσφυγή. Επισημαίνει ότι, κατά την άποψη της Επιτροπής, ο ανταγωνισμός επηρεάζεται πάντοτε, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, όταν οι ενισχύσεις χορηγούνται, όπως εν προκειμένω, σε «τομέα ιδιαίτερα προβληματικό» και ότι οι ενισχύσεις προς τις προβληματικές επιχειρήσεις τείνουν, από τη φύση τους, να νοθεύουν τον ανταγωνισμό. Επικαλείται επίσης τη νομολογία σύμφωνα με την οποία «το σχετικά χαμηλό ύψος μιας ενισχύσεως ή το σχετικά μέτριο μέγεθος της επιχειρήσεως που λαμβάνει την ενίσχυση δεν αποκλείουν a priori τη δυνατότητα επηρεασμού του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου» (προπαρατεθείσες αποφάσεις ASPEC κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 64, και BP Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 72). Τέλος, η Επιτροπή εκθέτει ότι οι υποτιθέμενες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στη Sniace αποτελούσαν λειτουργικές ενισχύσεις και ότι αυτές επιφέρουν πάντοτε στην πράξη ουσιώδη στρέβλωση του ανταγωνισμού.

72 Τρίτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής σχετικά με τη θέση της Sniace στην αγορά των ινών βισκόζης αντιβαίνουν ευθέως προς ορισμένες διαπιστώσεις της που περιλαμβάνονται στην απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998. Επισημαίνει ιδίως ότι το μερίδιο αγοράς της Sniace στην Κοινότητα βρίσκεται μεταξύ 10,3 και 13 % και ότι η εταιρία αυτή διέθετε το 2000 στην Ισπανία μερίδιο αγοράς 35,5 %. Προσθέτει ότι στην πρώτη σελίδα του δικτυακού τόπου της Sniace αναφέρεται ότι αυτή αποτελεί μια από τις σημαντικότερες παραγωγούς ινών βισκόζης στην Ευρώπη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

73 Κατά πάγια νομολογία, άλλα υποκείμενα δικαίου πλην των αποδεκτών μιας αποφάσεως δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι η απόφαση τα αφορά ατομικά παρά μόνον αν αυτή «τα θίγει λόγω ορισμένων ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών τους ή λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως η οποία τα διακρίνει έναντι κάθε άλλου προσώπου και, ως εκ τούτου, τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με εκείνον με τον οποίο εξατομικεύεται ο αποδέκτης της αποφάσεως» (προπαρατεθείσες αποφάσεις Plaumann κατά Επιτροπής, σ. 197, 223, και Comité d'entreprise de la Société française de production κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 39).

74 Όσον αφορά, ειδικότερα, τον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, έχει αναγνωριστεί ότι η απόφαση της Επιτροπής περί περατώσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, σχετικά με ατομική ενίσχυση, αφορά ατομικά όχι μόνον τη δικαιούχο επιχείρηση, αλλά και τις ανταγωνίστριές της επιχειρήσεις που έχουν διαδραματίσει ενεργό ρόλο στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, εφόσον η θέση τους στην αγορά επηρεάζεται ουσιωδώς από το μέτρο ενισχύσεως στο οποίο αναφέρεται η προσβαλλόμενη απόφαση (προπαρατεθείσα απόφαση COFAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 25).

75 Συνεπώς, μια επιχείρηση δεν μπορεί να επικαλεστεί αποκλειστικά και μόνον την ιδιότητά της ως ανταγωνίστριας της δικαιούχου επιχειρήσεως, αλλά οφείλει να αποδείξει, επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τον βαθμό της ενδεχόμενης συμμετοχής της στη διαδικασία και τον βαθμό στον οποίο επηρεάζεται η θέση της στην αγορά, ότι βρίσκεται σε μια πραγματική κατάσταση η οποία την εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη της αποφάσεως (απόφαση Comité d'entreprise de la Société française de production κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 41).

76 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα και η Sniace δραστηριοποιούνται στην αγορά ινών βισκόζης. Σε πολλά σημεία της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή χαρακτηρίζει, εξάλλου, ρητά την προσφεύγουσα ως ανταγωνίστρια της Sniace. Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί το κατά πόσον η συμμετοχή της προσφεύγουσας στη διαδικασία καθώς και ο επηρεασμός της θέσεώς της στην αγορά δύνανται να την εξατομικεύσουν, σύμφωνα με το άρθρο 230 ΕΚ.

77 Πρώτον, όσον αφορά τη συμμετοχή στη διαδικασία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η λεπτομερής καταγγελία της 4ης Ιουλίου 1996 που υπέβαλε η προσφεύγουσα, την οποία συμπλήρωσε με τα έγγραφά της της 26ης Νοεμβρίου και της 9ης Δεκεμβρίου 1996, αποτέλεσε την αφορμή της κινήσεως της διαδικασίας. Βεβαίως, στην αρχή, η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν είχε επαρκώς αποδειχθεί ότι η Sniace είχε τύχει κρατικών ενισχύσεων και, κατά συνέπεια, ανακοίνωσε την πρόθεσή της να θέσει την καταγγελία στο αρχείο. Εντούτοις, η Επιτροπή αποφάσισε να μεταβάλει τη θέση της και να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, κατόπιν ακριβώς των συμπληρωματικών και τεκμηριωμένων πληροφοριών που παρέσχε η προσφεύγουσα με τα έγγραφα της 17ης Απριλίου και της 18ης Ιουνίου 1997 και κατά τη διάρκεια της συσκέψεως με την Επιτροπή της 17ης Μαΐου 1997.

78 Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι η απόφαση αυτή περί κινήσεως της διαδικασίας στηρίζεται κυρίως στα επιχειρήματα και τα αποδεικτικά στοιχεία που προέβαλε η προσφεύγουσα. Η τελευταία υπέβαλε, επιπλέον, λεπτομερείς παρατηρήσεις, με έγγραφο της 27ης Μαρτίου 1998, μετά τη δημοσίευση της εν λόγω αποφάσεως.

79 Αποδείχθηκε, επομένως, ότι λόγω της καταγγελίας που υπέβαλε η προσφεύγουσα κινήθηκε η διαδικασία και ότι η προσφεύγουσα συμμετέσχε ενεργά σε αυτήν.

80 Δεύτερον, όσον αφορά το μέγεθος της προσβολής της θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά, πρέπει να υπομνησθεί, ευθύς εξ αρχής, ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 28 της προπαρατεθείσας αποφάσεως COFAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, στο στάδιο της εξετάσεως του παραδεκτού, δεν εναπόκειται στον κοινοτικό δικαστή να αποφανθεί οριστικώς επί των σχέσεων ανταγωνισμού μεταξύ της προσφεύγουσας και των επιχειρήσεων που έλαβαν ενισχύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, στην προσφεύγουσα εναπόκειται να εκθέσει εύστοχα τους λόγους για τους οποίους η απόφαση της Επιτροπής είναι ικανή να βλάψει τα έννομα συμφέροντά της, επηρεάζοντας ουσιωδώς τη θέση της στη συγκεκριμένη αγορά.

81 Επιβάλλεται η διαπίστωση, εν προκειμένω, ότι η προσφεύγουσα τόνισε, με το δικόγραφο της προσφυγής της, το γεγονός ότι οι υποτιθέμενες ενισχύσεις επηρέασαν την ανταγωνιστική θέση της στην αγορά ινών βισκόζης κατά το μέτρο που επέτρεψαν στη Sniace να διατηρήσει τεχνητά τη δραστηριότητά της, παρ' όλο που η αγορά αυτή χαρακτηριζόταν από πολύ περιορισμένο αριθμό παραγωγών, έντονο ανταγωνισμό και μεγάλα πλεονάσματα.

82 Για να αποδείξει την ύπαρξη των πλεονασμάτων αυτών, η προσφεύγουσα παρέπεμψε ρητά σε ορισμένες σελίδες των παρατηρήσεων που υπέβαλε στις 27 Μαρτίου 1998, μετά την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, και οι οποίες επισυνάπτονταν στο δικόγραφο της προσφυγής της. Οι σελίδες αυτές περιέχουν δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση, την παραγωγή και την παραγωγική ικανότητα ινών βισκόζης εντός της Κοινότητας για τα έτη 1992 έως 1997, δεδομένα που έλαβε από την Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques (CIRFS).

83 Επιπλέον, κατά την επ' ακροατηρίω συζήτηση, η προσφεύγουσα παρέπεμψε σε ορισμένες πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στην καταγγελία της της 4ης Ιουλίου 1996, η οποία ήταν επίσης συνημμένη στο δικόγραφο της προσφυγής της. Με την

καταγγελία της αυτή γνωστοποίησε ορισμένα στοιχεία για την αγορά ινών βισκόζης, προσδιόρισε τους παραγωγούς βισκόζης που δραστηριοποιούνταν στην αγορά δίνοντας μια εκτίμηση των παραγωγικών ικανοτήτων τους και παρέσχε διευκρινίσεις για την ποσότητα ινών βισκόζης που διέθεσε η Sniace το διάστημα από το 1991 έως το 1995, διακρίνοντας, ιδίως, τις ποσότητες που διατέθηκαν στη Ισπανία από αυτές που εξήχθησαν στην Ιταλία.

84 Η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο προς αμφισβήτηση της ορθότητας των πληροφοριών που παρέσχε η προσφεύγουσα. Αντιθέτως, αναγνωρίζει, τόσο με την ένσταση απαραδέκτου όσο και με την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, ότι η αγορά ινών βισκόζης έπασχε από πλεονάσματα παραγωγικής ικανότητας. Έτσι, στην αιτιολογική σκέψη 74 της αποφάσεως αυτής αναφέρει ρητά ότι «η Sniace ασκεί δραστηριότητες σε έναν τομέα που ακολουθεί φθίνουσα πορεία, γεγονός που οδήγησε ορισμένους ανταγωνιστές της να προβούν σε μείωση της παραγωγικής τους ικανότητας», ότι «η παραγωγή των εν λόγω ινών στον ΕΟΧ μειώθηκε από 760 000 τόνους το 1992 σε 684 000 τόνους το 1997 (μείωση κατά 10 %), η δε κατανάλωση κατά την ίδια περίοδο μειώθηκε κατά 11 %» και ότι «το μέσο ποσοστό χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας κατά την εν λόγω περίοδο ήταν περίπου 84 %, ποσοστό που είναι χαμηλό για έναν τομέα υψηλής εντάσεως κεφαλαίου».

85 Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή αναγνώρισε, τόσο με την απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998 (αιτιολογική σκέψη 80) όσο και με την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 (αιτιολογική σκέψη 29), ότι από τις σημαντικές οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε η Sniace διακυβευόταν η ύπαρξή της και ότι, εάν το ΓΤΚΑ είχε προβεί στην αναζήτηση των απαιτήσεών του με αναγκαστική εκτέλεση, τούτο θα μπορούσε να οδηγήσει στο κλείσιμο της εταιρίας αυτής. Πάντως, ενόψει του πολύ περιορισμένου αριθμού παραγωγών στην αγορά και των πλεονασμάτων παραγωγικής ικανότητας που υπήρχαν, η εξαφάνιση της Sniace θα είχε ενδεχομένως αισθητά αποτελέσματα στην ανταγωνιστική θέση των υπολοίπων παραγωγών επιφέροντας ελάττωση των πλεονασμάτων τους και βελτίωση της θέσεώς τους στο εμπόριο. Αν και, βεβαίως, η Sniace δεν περιλαμβανόταν μεταξύ των πλέον σημαντικών παραγωγών ινών βισκόζης της Κοινότητας, παρ' όλ' αυτά η θέση που κατείχε στην αγορά δεν ήταν αμελητέα. Έτσι, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η Επιτροπή ανέφερε στην αιτιολογική σκέψη 9 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998 ότι η παραγωγική ικανότητα ινών βισκόζης της Sniace «[προσέγγιζε] τους 32 000 τόνους (περίπου το 9 % της παραγωγικής ικανότητας της ΕΕ)».

86 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα στοιχεία αυτά αρκούν για να αποδείξουν ότι η θέση της προσφεύγουσας στην αγορά επηρεάστηκε ουσιωδώς από την προσβαλλόμενη απόφαση.

87 Εξάλλου, η προσφεύγουσα τόνισε το γεγονός ότι οι υποτιθέμενες ενισχύσεις κατέστησαν δυνατό στη Sniace να διαθέσει τα προϊόντα της, εντός της Κοινότητας, σε τιμές κατά 20 % χαμηλότερες από τη μέση τιμή των ανταγωνιστών της. Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, η προσφεύγουσα αναφέρθηκε στις δηλώσεις των εταιριών Courtauld plc και Säteri, που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 15 και 17 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998. Με το υπόμνημα αντικρούσεως, συμπλήρωσε τον ισχυρισμό αυτό, παραπέμποντας ρητά στο έγγραφό της της 18ης Ιουνίου 1997, συνημμένο στο δικόγραφο της προσφυγής της, με το οποίο παρέσχε στην Επιτροπή συμπληρωματικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή αγορά ινών βισκόζης. Στο έγγραφο αυτό παρατίθενται πίνακες που περιέχουν στοιχεία ιδίως για τα έτη 1989 έως 1996, τις ποσότητες ινών βισκόζης και μοντάλ που πώλησαν η Sniace και η προσφεύγουσα στην Ισπανία καθώς και τις ποσότητες που πώλησαν η Sniace και οι Αυστριακοί παραγωγοί στη Γαλλία και στην Ιταλία. Το εν λόγω έγγραφο περιέχει επίσης στοιχεία για τις τιμές εισαγωγής που εφαρμόζονταν από τη Sniace και τους άλλους παραγωγούς στη Γαλλία και στην Ιταλία, από το 1989 έως το 1996. Επιπλέον, η προσφεύγουσα επισύναψε στο υπόμνημά της αντικρούσεως πίνακες στους οποίους εμφαίνονται τα ίδια στοιχεία για τα έτη από το 1997 μέχρι τα μέσα του 2001. Όπως προκύπτει από τα διάφορα αυτά στοιχεία, στις περισσότερες περιπτώσεις και εξαιρέσει των παραγωγών των Ανατολικοευρωπαϊκών χωρών, οι τιμές της Sniace ήταν χαμηλότερες από τις τιμές των άλλων Ευρωπαίων παραγωγών.

88 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι η Sniace διέθετε τα προϊόντα της σε τιμές χαμηλότερες από αυτές των ευρωπαίων ανταγωνιστών της. Ισχυρίζεται μόνον ότι η γενική μείωση των τιμών κατά 30 % και πλέον που παρατηρήθηκε στην αγορά μεταξύ 1990 και 1996 δεν αποτελεί συνέπεια των υποτιθέμενων ενισχύσεων προς τη Sniace αλλά εξωτερικών παραγόντων, όπως οι εισαγωγές από την Ασία. Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι σε άρθρο του εξειδικευμένου περιοδικού *European Chemical News*, το οποίο επισύναψε η Επιτροπή στην ένστασή της απαραδέκτου, αναφέρεται ότι «ορισμένοι παρατηρητές της αγοράς διαβεβαιώνουν ότι η Sniace εξακολουθεί να ασκεί αρνητική επιρροή στις τιμές κατά πολύ μεγαλύτερη από αυτή που θα δικαιολογούσε η χαμηλή παραγωγική της ικανότητα όσον αφορά τη θέση της στην αγορά».

89 Έτσι, δεν αποκλείεται οι υποτιθέμενες ενισχύσεις, ορισμένες από τις οποίες έχουν χαρακτηρισθεί από την ίδια την Επιτροπή ως «σημαντικό πλεονέκτημα» (αιτιολογική σκέψη 80 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998), να κατέστησαν εφικτό στη Sniace να διαθέτει τα προϊόντα της σε τιμές χαμηλότερες από αυτές των ανταγωνιστών της, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η προσφεύγουσα.

90 Τέλος, το επιχείρημα που αντλεί η Επιτροπή από το γεγονός ότι, κατά την εν λόγω χρονική περίοδο, η προσφεύγουσα πραγματοποίησε καλά αποτελέσματα και αύξησε την παραγωγή της στερείται παντελώς λυσιτέλειας. Η ουσιώδης επιρροή της θέσεως της ενδιαφερόμενης στην αγορά δεν αντιστοιχεί, κατ' ανάγκη, σε μείωση της αποδοτικότητάς της, ελάττωση του μεριδίου της στην αγορά ή καταγραφή ζημιών εκμεταλλεύσεως. Το ερώτημα που τίθεται στο πλαίσιο αυτό είναι αν ο ενδιαφερόμενος θα βρισκόταν σε ευνοϊκότερη θέση αν δεν υπήρχε η απόφαση της οποίας ζητεί την ακύρωση. Όπως ορθά υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, τούτο μπορεί να καλύψει εγκύρως την περίπτωση απώλειας εσόδων που υφίσταται ο τελευταίος λόγω της χορηγήσεως από τις δημόσιες αρχές ενός πλεονεκτήματος προς έναν από τους ανταγωνιστές του.

91 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η προσφεύγουσα εξέθεσε με ικανοποιητικό τρόπο τους λόγους για τους οποίους η προσβαλλόμενη απόφαση ενδέχεται να έβλαψε τα νόμιμα συμφέροντά της επηρεάζοντας ουσιωδώς τη θέση της στην αγορά. Συνάγεται, επομένως, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση την αφορά ατομικά.

92 Επομένως, η προσφυγή πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

93 Η προσφεύγουσα επικαλείται δύο λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής της. Ο πρώτος λόγος στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και ο δεύτερος σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

Επιχειρήματα των διαδίκων

94 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει προκαταρκτικά ότι, με την απόφαση Tubacex, το Δικαστήριο αποφάνθηκε μόνον επί του θέματος αν ορισμένοι τρόποι εφαρμογής των συμφωνιών αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως των οφειλών που συνήφθησαν με το ΓΤΚΑ και το Fogasa, και ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τα προβλεπόμενα επιτόκια, περιελάμβαναν στοιχεία κρατικών ενισχύσεων. Το Δικαστήριο ουδόλως αποφάνθηκε επί των συμφωνιών αυτών καθαυτών ούτε εξέτασε τα νομικά θέματα που ανέκυψαν στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως. Παραπέμποντας στη διατύπωση της σκέψεως 46 της αποφάσεως Tubacex, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, αν όντως το Δικαστήριο θεμελίωσε την εκτίμησή του στη βάση της συλλογιστικής της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η μη ανάκτηση από τους ανωτέρω δύο οργανισμούς των απαιτήσεών τους δεν είχε τον χαρακτήρα κρατικής ενισχύσεως, ωστόσο δεν προέβη στην υιοθέτηση της συλλογιστικής αυτή. Κατά την προσφεύγουσα το Δικαστήριο δεν μπορούσε, πράγματι, να αμφισβητήσει τη συλλογιστική αυτή διότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν την είχε αμφισβητήσει και διότι δεν έθιγε αυτό το τελευταίο.

95 Η προσφεύγουσα καταλήγει ότι από την απόφαση Tubacex δεν μπορεί να συναχθεί ότι το Δικαστήριο θεωρεί, κατ' αρχήν, ότι οι συμφωνίες περί αποδόσεως και αναδιαρθρώσεως των οφειλών που συνήφθησαν μεταξύ του ΓΤΚΑ και του Fogasa, αφενός, και των προβληματικών επιχειρήσεων, αφετέρου, δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις. Το θέμα αυτό πρέπει να εξετάζεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων και βάσει του κριτηρίου του ιδιώτη πιστωτή.

96 Ακολούθως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa διαθέτουν τη διακριτική ευχέρεια να συναινέσουν ή όχι στην αναβολή των πληρωμών και, ενδεχομένως, να καθορίσουν τον τρόπο εφαρμογής. Πληρούται, επομένως, στην παρούσα περίπτωση το κριτήριο του επιλεκτικού χαρακτήρα, το οποίο αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της κρατικής ενισχύσεως.

97 Εξάλλου, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή δεν εφάρμοσε ορθά, εν προκειμένω, το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή.

98 Πρώτον, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή στηρίζει τα επιχειρήματά της στην εσφαλμένη συλλογιστική σύμφωνα με την οποία «η είσπραξη απαιτήσεως κατά τη λήξη της απαιτεί ειδική δικαιολογία». Εξηγεί, συναφώς, ότι, εάν υπάρχει φερέγγυος οφειλέτης, ο ιδιώτης πιστωτής προβαίνει στην είσπραξη των απαιτήσεών του μόλις αυτές καταστούν απαιτητές. Ομοίως, κατά κανόνα, όταν ο οφειλέτης αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες ο ιδιώτης πιστωτής δεν είναι διατεθειμένος να συναινέσει στην αναβολή της πληρωμής, αλλά εξασφαλίζει άμεσα τα δικαιώματά του, ενδεχομένως με εκποίηση των ασφαλειών που έχει λάβει. Ο ιδιώτης πιστωτής δεν θα παρέλειπε να εισπράξει τις οφειλές που κατέστησαν απαιτητές παρά μόνον εάν αυτή ήταν η πλέον συμφέρουσα λύση από οικονομική άποψη, αν παραδείγματος χάριν αυτό καθιστούσε δυνατό, συγκριτικά με τις άλλες διαθέσιμες επιλογές, την είσπραξη μεγαλύτερου μέρους των οφειλών ή την αποφυγή σημαντικότερων ζημιών.

99 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, εν προκειμένω, η συμπεριφορά του ΓΤΚΑ και του Fogasa δεν ήταν ανάλογη με την αναμενόμενη από έναν υποθετικό πιστωτή ευρισκόμενο στην ίδια με αυτά κατάσταση.

100 Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, πρώτον, προβάλλει ότι η διαδικασία παύσεως των πληρωμών δεν εμπόδιζε τους οργανισμούς αυτούς να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους. Εξηγεί ότι «η δικαστική προστασία του οφειλέτη στο πλαίσιο της [διαδικασίας αυτής] περιορίζεται στις απαιτήσεις που δημιουργήθηκαν πριν την έναρξη της [εν λόγω] διαδικασίας». Οι απαιτήσεις του ΓΤΚΑ και του Fogasa που δημιουργήθηκαν μετά την έναρξη της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών θα μπορούσαν, επομένως, να εισπραχθούν οποτεδήποτε. Όσον αφορά τις απαιτήσεις που δημιουργήθηκαν το 1991 και το 1992, θα μπορούσαν να εισπραχθούν τότε. Εν πάση περιπτώσει, θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο αναγκαστικής εκτελέσεως από τον Οκτώβριο 1996.

101 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ο ιδιώτης πιστωτής που διαθέτει, όπως το ΓΤΚΑ και το Fogasa, προνόμια και ασφάλειες δεν θα παρείχε ευκολίες πληρωμής σε οφειλέτη που γνώριζε ότι αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες, αλλά θα προχωρούσε σε αναγκαστική εκτέλεση προς είσπραξη των απαιτήσεών του. Αμφισβητεί το βάσιμο του επιχειρήματος που αντλεί η Επιτροπή από το γεγονός ότι, εν προκειμένω, κανείς ιδιώτης πιστωτής της Sniace δεν προέβη σε αναγκαστική

εκτέλεση, συμπεριλαμβανομένης της ισπανικής τράπεζας Banesto, της οποίας η απαίτηση ήταν εξασφαλισμένη με υποθήκη. Υποστηρίζει ότι η θέση όλων αυτών των πιστωτών, εξαιρέσει της Banesto, ήταν χειρότερη από τη θέση του ΓΤΚΑ και του Fogasa. Προσθέτει ότι η Επιτροπή δεν παρέχει στοιχεία, ούτε με την προσβαλλόμενη απόφαση ούτε με τα δικόγραφα που κατέθεσε, που να επιτρέπουν να καθοριστεί αν οι πιστωτές αυτοί βρίσκονταν σε κατάσταση συγκρίσιμη με την κατάσταση των οργανισμών αυτών. Ειδικότερα, δεν δόθηκε καμία διευκρίνιση «για την προοπτική ανακτήσεως των απαιτήσεων από τις οποίες παραιτήθηκαν οι ιδιώτες πιστωτές», για τη σπουδαιότητα των απαιτήσεών τους και για τις ασφάλειες που διέθεταν. Κατά την προσφεύγουσα, δεν μπορούν να συναχθούν συμπεράσματα από τη συγκεκριμένη συμπεριφορά της Banesto παρά μόνον «εάν αρκετοί ή η πλειοψηφία των ιδιωτών πιστωτών, ευρισκόμενοι σε κατάσταση συγκρίσιμη με αυτή του Fogasa, είχαν συμπεριφερθεί όπως η Banesto». Τέλος, τονίζει ότι δεν αποκλείεται ορισμένοι από τους ιδιώτες πιστωτές της Sniace να ήταν ταυτόχρονα και μέτοχοί της.

102 Η προσφεύγουσα προβάλλει επίσης ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί βασίμως ότι η σύναψη των οικείων συμφωνιών αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως είχαν ως αντικείμενο την εξασφάλιση των απαιτήσεων του ΓΤΚΑ και του Fogasa. Κατ' αυτήν, ο ιδιώτης πιστωτής «θα επιχειρούσε αμέσως να ικανοποιηθεί από την περιουσία του οφειλέτη, προκειμένου να εισπράξει τουλάχιστον ένα μέρος των απαιτήσεών του». Επαναλαμβάνει ότι, για τον πιστωτή αυτόν, «η αναβολή πληρωμής και η αναδιάρθρωσή της δεν δικαιολογούνται παρά μόνον εάν αυτές του παρέχουν, σε σύγκριση με άλλες λύσεις, την εγγύηση ότι θα εισπράξει το μεγαλύτερο δυνατόν μέρος των απαιτήσεών του» και ότι «δεν θα χορηγούσε αναβολή παρά μόνον εάν μπορούσε να υπολογίζει σε βελτίωση της οικονομικής καταστάσεως του οφειλέτη του». Πάντως, η βελτίωση αυτή δεν διαφαινόταν, εν προκειμένω, και αυτό για τους εξής λόγους:

— ο κύκλος εργασιών της Sniace είχε σημαντικά ελαττωθεί το 1995 και το 1996,

— δεν προβλεπόταν κανένα μέτρο αναδομήσεως ικανό να εξασφαλίσει την κερδοφορία και τη βιωσιμότητα της επιχειρήσεως και το σχέδιο βιωσιμότητας που καταρτίστηκε τον Αύγουστο του 1996 δεν θεωρήθηκε από την Ισπανική Κυβέρνηση ως επίσημο σχέδιο αναδομήσεως,

— το 1996, η αγορά ινών βισκόζης έπασχε από σημαντικά πλεονάσματα παραγωγικής ικανότητας,

— υπήρχε πρόβλεψη για νέα μείωση της ζήτησης ινών βισκόζης στην Κοινότητα για τα επόμενα χρόνια.

103 Εξάλλου, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ως απρόσφορο το επιχείρημα της Επιτροπής που στηρίζεται στο ότι οι απαιτήσεις του ΓΤΚΑ και του Fogasa είναι προνομιούχες. Προβάλλει ότι αν η Sniace πτώχευε, οι απαιτήσεις των δύο αυτών οργανισμών δεν θα «εισπράττονταν απεριορίστως», διότι προηγούνταν οι απαιτήσεις που ήταν εξασφαλισμένες με εμπράγματη ασφάλεια. Τονίζει, ιδίως, ότι το Fogasa δεν θα είχε «απόλυτη προτεραιότητα σε σχέση με τους άλλους πιστωτές παρά μόνον τις 30 τελευταίες μέρες πριν από τη διεκδίκηση της απαιτήσεως». Όσον αφορά την προηγούμενη περίοδο, οι πιστωτές που διέθεταν εμπράγματη ασφάλεια θα προηγούνταν του οργανισμού αυτού.

104 Τρίτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο ιδιώτης πιστωτής ουδέποτε θα παρέλειπε να προβεί στην είσπραξη των απαιτήσεών του από οφειλέτη που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες, δεχόμενος ταυτόχρονα τη συσσώρευση εκ μέρους του νέων οφειλών προς αυτόν.

105 Έτσι, όσον αφορά το Fogasa, αναφέρει ότι, μετά τη σύναψη της συμφωνίας της 5ης Νοεμβρίου 1993, που αφορούσε μόνο τις οφειλές που υπήρχαν πριν από την ημερομηνία αυτή, ο οργανισμός αυτός εξακολούθησε να καταβάλει κάθε μήνα τους μισθούς των εργαζομένων της Sniace. Κατ' αυτήν, το γεγονός ότι το Fogasa είχε νόμιμη υποχρέωση να συνεχίσει να καταβάλλει κάθε μήνα τους μισθούς αυτούς δεν δικαιολογεί το ότι δεν φρόντισε να εισπράξει τις οφειλές που κατέστησαν απαιτητές, προχωρώντας, ενδεχομένως, σε αναγκαστική εκτέλεση, και ανέχθηκε έτσι τη συσσώρευση των χρεών.

106 Κατά την προσφεύγουσα, το ΓΤΚΑ ανέχθηκε επίσης τη συσσώρευση των οφειλών της Sniace. Τονίζει, επί τη ευκαιρία, ότι οι οφειλές της τελευταίας προς το ΓΤΚΑ ανήλθαν από 746 εκατομμύρια ESP το 1991 σε 3,2 δισεκατομμύρια το 1995 και ότι ο οργανισμός αυτός δεν έλαβε κανένα μέτρο μέχρι το 1996 για να εισπράξει τις απαιτήσεις του. Αναφέρει ότι το 1995 οι καθυστερούμενες εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως της Sniace είχαν υπερβεί κατά πολύ το κεφάλαιό της, που ανερχόταν σε 1,73 δισεκατομμύρια ESP. Επικρίνει το γεγονός ότι το ΓΤΚΑ δεν προέβη στην πώληση των κατασχεμένων από τη Sniace εμπορευμάτων, διευκρινίζοντας ότι στις 31 Δεκεμβρίου 1993 οι κατασχέσεις στις οποίες είχε προβεί αντιπροσώπευαν συνολικό ποσό 1,034 δισεκατομμυρίων ESP και οι οφειλές εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως της επιχειρήσεως αυτής ανέρχονταν ήδη σε 2,4 δισεκατομμύρια ESP περίπου.

107 Τέταρτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο ιδιώτης πιστωτής ουδέποτε θα είχε παράσχει νέες ευκολίες πληρωμής σε οφειλέτη που δεν είχε τηρήσει τις προηγούμενες δεσμεύσεις περί καταβολής. Αναφέρει ότι, παρά το γεγονός ότι η Sniace δεν είχε εκπληρώσει τις συμφωνίες της 8ης Μαρτίου και της 7ης Μαΐου 1996, το ΓΤΚΑ δέχθηκε να συνάψει τη συμφωνία της 30ής Σεπτεμβρίου 1997. Τονίζει ότι το Fogasa, προέβη στη συμφωνία της 31ης Οκτωβρίου 1995 μολονότι η Sniace είχε πλημμελώς εκπληρώσει τη συμφωνία της 5ης Νοεμβρίου 1993. Τον Ιούνιο του 1998 η επιχείρηση αυτή δεν είχε, εξάλλου, επιστρέψει παρά το ένα τρίτο των ποσών που όφειλε σύμφωνα με τις δύο αυτές συμφωνίες. Γενικότερα, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι δύο αυτοί οργανισμοί δεν είχαν εισπράξει από τη Sniace παρά μικρό μόνο μέρος των απαιτήσεών τους.

108 Πέμπτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ο ιδιώτης πιστωτής θα είχε απαιτήσει επαρκείς ασφάλειες και εγγυήσεις πριν δεχθεί να παραχωρήσει ευκολίες πληρωμής σε οφειλέτη που βρίσκεται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση.

109 Αναφέρει ότι, σε αντίθεση με πολλούς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, πιστωτές της Sniace, που είχαν εξασφαλίσει ενυπόθηκες εγγυήσεις που κάλυπταν το σύνολο των απαιτήσεών τους, το ΓΤΚΑ δεν αξίωσε εγγυήσεις από την τελευταία κατά το χρονικό διάστημα 1991 έως 1996 ως αντιστάθμισμα για τη μη είσπραξη των απαιτήσεών του. Επικρίνει, ειδικότερα, το γεγονός ότι ο οργανισμός αυτός δεν

απαίτησε εμπράγματη ασφάλεια κατά τη σύναψη της συμφωνίας της 30ής Σεπτεμβρίου 1997. Η Sniace πρότεινε απλώς, το 1996, στο ΓΤΚΑ και στο Fogasa μια «υποθήκη από κοινού», αλλά αυτή ουδέποτε συστάθηκε και αυτό μάλιστα όταν η πραγματική αξία του κεφαλαίου εκμεταλλεύσεως της εταιρίας αυτής ανερχόταν τότε, στις 31 Δεκεμβρίου 1996, σε 25 δισεκατομμύρια ESP. Θεωρεί ότι στερείται οποιασδήποτε σημασίας το γεγονός ότι το ΓΤΚΑ εξασφάλισε ως ενέχυρο τον μηχανικό εξοπλισμό της Sniace, διότι το γεγονός αυτό συνέβη πολύ αργότερα από τη σύναψη των συμφωνιών της 8ης Μαρτίου και 7ης Μαΐου 1996 και της 30ής Σεπτεμβρίου 1997. Προσθέτει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι το ΓΤΚΑ διέθετε «σχετική ασφάλεια» για την είσπραξη των απαιτήσεών του σε περίπτωση αφερεγγυότητας της Sniace, αντλώντας επιχείρημα από το γεγονός ότι η αξία των μη βεβαρημένων στοιχείων του ενεργητικού της περιουσίας της επιχειρήσεως αυτής ανέρχονταν σε 20 δισεκατομμύρια ESP περίπου. Επισημαίνει ότι ο οργανισμός αυτός διέτρεχε τον κίνδυνο να παράσχει η Sniace σε τρίτους εμπράγματη ασφάλεια επί του ενεργητικού της προκειμένου να εξασφαλίσει κεφάλαια και υπενθυμίζει ότι οι ενυπόθηκοι πιστωτές προηγούνται έναντι όλων των άλλων πιστωτών που δεν καλύπτονται με εμπράγματη ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων των προνομιούχων πιστωτών.

110 Όσον αφορά την παρασχεθείσα προς το Fogasa υποθήκη, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι, στην αιτιολογική σκέψη 89 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, «[π]αρά τα επανειλημμένα αιτήματα, η Ισπανική Κυβέρνηση δεν διαβίβασε λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη φύση [της]».

111 Έκτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο ιδιώτης πιστωτής δεν θα εισέπραττε τις απαιτήσεις του παρά μόνο στην περίπτωση που θα αποκόμιζε οικονομικό πλεονέκτημα. Θεωρεί ότι οι τόκοι και οι προσαυξήσεις υπερημερίας που έπρεπε να καταβάλει η Sniace προς το ΓΤΚΑ και το Fogasa δεν αποτελούσαν πλεονέκτημα για τους οργανισμούς αυτούς, εφόσον η καταβολή τους ήταν εξίσου αβέβαιη με την καταβολή του κεφαλαίου.

112 Προκαταρκτικά, η Επιτροπή, αναφερόμενη στις σκέψεις 45 έως 47 της αποφάσεως Tubacex, ισχυρίζεται ότι το Δικαστήριο έκρινε, στην υπόθεση αυτή, ότι «ούτε τα ποσά που προκατέβαλε το Fogasa στους υπαλλήλους προβληματικής επιχειρήσεως ούτε οι συμφωνίες για την επιστροφή των προκαταβληθέντων αυτών ποσών από την επιχείρηση προς το Fogasa φέρουν τον χαρακτήρα κρατικής ενισχύσεως». Όσον

αφορά το θέμα αυτό, «ο έλεγχος από την άποψη του δικαίου των ενισχύσεων περιορίζεται, επομένως, στην εξέταση ορισμένων τρόπων εφαρμογής που περιλαμβάνονται στις συμφωνίες αποδόσεως». Κατά την Επιτροπή, τα ίδια συμπεράσματα ισχύουν για την αναβολή της πληρωμής των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως που παραχώρησε το ΓΤΚΑ καθώς και για τις συναφθείσες συμφωνίες αναδιαρθρώσεως. Συγκεκριμένα, αφενός, η παρέμβαση του καθενός από τους οργανισμούς αυτούς δεν πρέπει να συγκρίνεται με τη συμπεριφορά του ιδιώτη επενδυτή, αλλά του ιδιώτη πιστωτή και, αφετέρου, με τις συμφωνίες αυτές δεν πρέπει να παρέχονται στην οικεία επιχείρηση νέοι κρατικοί πόροι. Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, με την απόφαση Tubacex, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε μόνον επί του θέματος του επιτοκίου, αλλά εκτίμησε, γενικότερα, τις συναφθείσες συμφωνίες μεταξύ του Fogasa και του ΓΤΚΑ, αφενός, και των ισπανικών προβληματικών επιχειρήσεων, αφετέρου, από την άποψη των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Τέλος, υπογραμμίζει ότι η απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2000 εκδόθηκε, ιδίως, σε εκτέλεση της αποφάσεως αυτής του Δικαστηρίου.

113 Η Επιτροπή αναφέρει, στη συνέχεια, ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa ενήργησαν βάσει των εφαρμοστέων νομικών κανόνων και ότι υπόκεινταν σε «υποχρεώσεις και απαιτήσεις που περιόριζαν τη διακριτική τους ευχέρεια». Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, επισημαίνει ότι «τα επίδικα μέτρα του Fogasa και του [ΓΤΚΑ] δεν ευνοούν επιλεκτικά ορισμένες συγκεκριμένες επιχειρήσεις όπως προϋποθέτει το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ». Το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ότι, παρέχοντας στη Sniace αναδιάρθρωση των οφειλών της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως, το ΓΤΚΑ ενήργησε σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Διευκρινίζει ότι η νομοθεσία αυτή εφαρμόζεται γενικά σε κάθε επιχείρηση που βρίσκεται σε μια από τις εν λόγω καταστάσεις, οπότε η απόφαση του οργανισμού αυτού περί αναδιαρθρώσεως των οφειλών της Sniace αποτελεί μέτρο γενικού χαρακτήρα και όχι απόφαση που εκδόθηκε αυθαίρετα από τις αρμόδιες αρχές».

114 Εξάλλου, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Βασίλειο της Ισπανίας, δεν δέχεται ότι εφάρμοσε εσφαλμένα το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή εν προκειμένω.

115 Πρώτον, η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας ισχυρίζονται ότι η προσφεύγουσα θεμελιώνει την προσφυγή της στην εσφαλμένη βάση σύμφωνα με την οποία το ΓΤΚΑ και το Fogasa δεν προέβησαν στην είσπραξη των απαιτήσεών τους ή διέγραψαν οφειλές της Sniace. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το γεγονός ότι οι

οργανισμοί αυτοί συνήψαν συμφωνίες περί αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως με τη Sniace αποδεικνύει, αντιθέτως, ότι περίμεναν από την τελευταία να εξοφλήσει τις οφειλές της. Η Επιτροπή επικαλείται επίσης το γεγονός ότι οι εν λόγω οργανισμοί δεν συμμετείχαν στη συμφωνία του Οκτωβρίου 1996.

116 Δεύτερον, η Επιτροπή προβάλλει ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa υιοθέτησαν, εν προκειμένω, τη συμπεριφορά του ιδιώτη πιστωτή.

117 Πρώτον, εξηγεί ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών, ήταν αδύνατο για το ΓΤΚΑ να πετύχει την καταβολή από τη Sniace των οφειλών της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως των χρήσεων 1991 και 1992. Από κανένα στοιχείο δεν μπορεί, εξάλλου, να συναχθεί ότι, πριν από την έναρξη της διαδικασίας αυτής, το ΓΤΚΑ δεν προσπάθησε να εισπράξει τα οφειλόμενα ποσά. Όσον αφορά τις απαιτήσεις σχετικά με τις εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως του διαστήματος που κάλυπτε η διαδικασία παύσεως των πληρωμών, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι θα καταβάλλονταν, ενδεχομένως, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, αλλά θεωρεί ότι η αναγκαστική είσπραξη δεν ήταν απαραίτητη εφόσον ο οργανισμός αυτός διέθετε επαρκείς εγγυήσεις. Προσθέτει ότι η Sniace είχε διακόψει τη δραστηριότητά της για μεγάλο διάστημα κατά τα έτη 1993 και 1996, καθώς και στην αρχή του 1997, και δεν διέθετε επομένως κανένα εισόδημα που θα της επέτρεπε να καταβάλει τις εισφορές της.

118 Δεύτερον, αμφισβητεί ότι ήταν προτιμότερο για το ΓΤΚΑ και το Fogasa να προβούν σε αναγκαστική εκτέλεση προς είσπραξη των απαιτήσεών τους από το να συνάψουν συμφωνίες αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως.

119 Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι οι οργανισμοί αυτοί ήταν εξασφαλισμένοι με καλύτερες εγγυήσεις από τους ιδιώτες πιστωτές. Τονίζει ότι οι απαιτήσεις του ΓΤΚΑ είναι προνομιούχες σε περίπτωση αφερεγγυότητας του οφειλέτη. Παρατηρεί ότι, μετά την αφαίρεση των ενυπόθηκων εγγυήσεων των ιδιωτών πιστωτών, «η μη βεβαρημένη περιουσία της [...] Sniace ανερχόταν σε 20 δισεκατομμύρια ESP περίπου», οπότε το ΓΤΚΑ, με την ιδιότητα του προνομιούχου

πιστωτή, μπορούσε, σε περίπτωση αφερεγγυότητας της επιχειρήσεως αυτής, να είναι «σχετικά εξασφαλισμένο» για την είσπραξη των απαιτήσεών του. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η Sniace διαπραγματευόταν, κατά την εποχή της συμφωνίας της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, τη σύσταση πρώτης υποθήκης επί του ακινήτου και των εγκαταστάσεών της από κοινού υπέρ του ΓΤΚΑ και του Fogasa. Η υποθήκη αυτή δεν συστάθηκε τελικά και στις 31 Αυγούστου 1998 αποφασίσθηκε να εξασφαλισθεί η αναδιάρθρωση των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως με διάφορες συντηρητικές κατασχέσεις επί κινητών και ακινήτων της Sniace. Στο πλαίσιο αυτό, το ΓΤΚΑ πέτυχε, στις 6 Ιουλίου 1998, να συσταθεί ενέχυρο επί του μηχανικού εξοπλισμού της επιχειρήσεως αυτής και «απέκτησε έτσι δικαίωμα ονομαστικής αξίας 3 485 038 195 ESP», αξίας, δηλαδή, που αντιστοιχούσε στο σύνολο περίπου της κύριας απαιτήσεώς του. Όσον αφορά το Fogasa, η Επιτροπή αναφέρει ότι ο οργανισμός αυτός αποτελούσε επίσης προνομιούχο πιστωτή και ότι είχε συσταθεί υπέρ αυτού, στις 10 Αυγούστου 1995, υποθήκη για το σύνολο της οφειλής.

120 Στη συνέχεια, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι κανένας ιδιώτης πιστωτής της Sniace δεν προχώρησε σε αναγκαστική εκτέλεση προς είσπραξη των απαιτήσεών του. Υπογραμμίζει, ειδικότερα, ότι ο κυριότερος ιδιώτης πιστωτής της εταιρίας αυτής, η Banesto, δεν κατέφυγε στην αναγκαστική εκτέλεση παρ' όλον ότι οι απαιτήσεις της ήταν εξασφαλισμένες με υποθήκη, μέχρι του ύψους των 5 δισεκατομμυρίων ESP. Εξάλλου, η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό ότι ο ιδιώτης πιστωτής, ευρισκόμενος σε κατάσταση παρόμοια με αυτή του Fogasa, θα είχε προβεί στην εκποίηση του ενυπόθηκου. Θεωρεί ότι ο οργανισμός αυτός είχε πολύ λιγότερους λόγους να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση προς είσπραξη των απαιτήσεών του, διότι αυτός, σε περίπτωση αφερεγγυότητας της Sniace, διέθετε προνόμιο.

121 Τέλος, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa «τήρησαν σκληρότερη και αποτελεσματικότερη στάση απ' ό,τι οι ιδιώτες πιστωτές της επιχειρήσεως». Η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας εμμένουν στο γεγονός ότι οι οργανισμοί αυτοί δεν συμμετείχαν στη συμφωνία του Οκτωβρίου 1996. Εξηγούν ότι, ενόψει της πολύ επισφαλούς οικονομικής καταστάσεως της Sniace, οι ιδιώτες πιστωτές, συμμετέχοντας στη συμφωνία αυτή και μετατρέποντας, σύμφωνα με αυτήν, το 40 % των απαιτήσεών τους σε μετοχές της εταιρίας αυτής, παραιτήθηκαν στην πραγματικότητα από τις απαιτήσεις τους κατά το ανάλογο ποσοστό. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ο προβλεπόμενος με τη συμφωνία του Οκτωβρίου 1996 τρόπος αποδόσεως των οφειλών είναι σημαντικά δυσμενέστερος από τον αντίστοιχο που συμφωνήθηκε με το ΓΤΚΑ και το Fogasa. Συγκεκριμένα, η καταβολή εκτεινόταν σε περίοδο οκτώ ετών και η κύρια απαίτηση δεν ήταν τοκοφόρος.

122 Τρίτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι ισπανικές αρχές τη διαβεβαίωσαν «κατά πιστευτό τρόπο» ότι το ΓΤΚΑ έδρασε «με σκοπό τη διαφύλαξη του συνόλου των δικαιωμάτων που είχε επί της Sniace». Το Βασίλειο της Ισπανίας ισχυρίζεται ότι οι πιθανότητες του ΓΤΚΑ και του Fogasa να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους θα ήταν περισσότερες αν προέβαιναν στη σύναψη των επίδικων συμφωνιών, παρά αν αξίωναν την άμεση πληρωμή των απαιτήσεών τους. Η Επιτροπή παραδέχεται ότι κατά την εκτίμηση των υποτιθέμενων ενισχύσεων δεν έλαβε υπόψη της ούτε το σχέδιο βιωσιμότητας που καταρτίστηκε τον Αύγουστο του 1996 ούτε το σχέδιο αναδομήσεως στο οποίο αναφέρθηκαν οι ισπανικές αρχές κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.

123 Τέταρτον, η Επιτροπή προβάλλει ότι η προσφεύγουσα δεν προτείνει κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι το ΓΤΚΑ ανέχθηκε χωρίς να αντιδράσει τη συσσώρευση των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως της Sniace κατά την περίοδο 1991 έως 1996. Ισχυρίζεται ότι, ενόψει της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών, «μέρος των ποσών αυτών δεν ήταν δυνατόν να καταβληθεί νομίμως» και ότι η Sniace είχε αναστείλει τις δραστηριότητές της για ένα χρονικό διάστημα της σχετικής περιόδου. Εξάλλου, η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας υπενθυμίζουν ότι το Fogasa έχει εκ του νόμου υποχρέωση να καταβάλει στους εργαζόμενους τους μισθούς που δεν πληρώθηκαν ιδίως λόγω παύσεως των πληρωμών και να υποκατασταθεί στη συνέχεια στα δικαιώματα και τις αξιώσεις των εργαζομένων προκειμένου να επιδιώξει την επιστροφή των προκαταβληθέντων ποσών.

124 Πέμπτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι καμία ένδειξη δεν επιτρέπει την υπόθεση ότι η Sniace δεν τήρησε τις συμφωνίες αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως.

125 Έκτον, η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας θεωρούν ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa διέθεταν επαρκείς εγγυήσεις (βλ. σκέψη 119 ανωτέρω).

126 Έβδομον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία, οι καθυστερούμενες εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως προσαυξάνονται αυτομάτως κατά 20 % και εφαρμόζεται επ' αυτών ετήσιο επιτόκιο υπερημερίας τουλάχιστον

9 %. Η παράλειψη επιστροφής των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως ή η αποδοχή της αναβολής πληρωμής τους δεν παρέχει, επομένως, αυτομάτως ουσιαστικό οικονομικό πλεονέκτημα στην οικεία επιχείρηση. Το Βασίλειο της Ισπανίας, αναφερόμενο στη σκέψη 47 της αποφάσεως Tubacex, προσθέτει ότι οι συμφωνίες αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως των οφειλών δεν δημιούργησαν νέα χρέη της Sniace έναντι των δημοσίων αρχών, οπότε δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η επιχείρηση αυτή είχε κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

127 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ, «[ε]νισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως».

128 Πρέπει, κατ' αρχάς, να εξεταστεί, αν πληρούται εν προκειμένω το κριτήριο του επιλεκτικού χαρακτήρα, το οποίο αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της έννοιας της κρατικής ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου C-200/97, της 1ης Δεκεμβρίου 1998, Ecotrade, Συλλογή 1998, σ. I-7907, σκέψη 40, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, CETM κατά Επιτροπής, Τ-55/99, Συλλογή 2000, σ. II-3207, σκέψη 39).

129 Πρέπει να υπομνησθεί ότι μέτρα γενικής καθαρώς εφαρμογής δεν εμπίπτουν στο άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ. Ωστόσο, η νομολογία έχει διευκρινίσει ότι οι παρεμβάσεις οι οποίες, εκ πρώτης όψεως, έχουν εφαρμογή επί όλων γενικώς των επιχειρήσεων μπορούν να παρουσιάζουν σε κάποιο βαθμό επιλεκτικό χαρακτήρα και, επομένως, να θεωρούνται ως μέτρα που μπορούν να ευνοούν ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής. Αυτό συμβαίνει, ιδίως, όταν η διοίκηση που καλείται να εφαρμόσει τον γενικό κανόνα διαθέτει διακριτική

ευχέρεια ως προς την εφαρμογή της πράξεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Σεπτεμβρίου 1996, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-241/94, Συλλογή, σ. I-4551, σκέψεις 23 και 24, Ecotrade, προπαρατεθείσα, σκέψη 40, και της 17ης Ιουνίου 1999, Piaggio, C-295/97, Συλλογή 1999, σ. I-3735, σκέψη 39).

130 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa διαθέτουν διακριτική ευχέρεια τόσο για τη σύναψη συμφωνιών αναδιαρθρώσεως ή αποδόσεως όσο και για τον καθορισμό ορισμένου τρόπου εφαρμογής των συμφωνιών αυτών, όπως το χρονοδιάγραμμα καταβολών, το ποσό των δόσεων και το αν επαρκούν οι εγγυήσεις που παρέχονται σε αντιστάθμισμα του διακανονισμού των χρεών. Αφενός, αυτό προκύπτει σαφώς από τη νομοθετική ρύθμιση που διέπει τη δραστηριότητα αυτών των δύο οργανισμών. Έτσι, όσον αφορά το ΓΤΚΑ, από το άρθρο 20 του γενικού νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως και από το άρθρο 40, παράγραφος 1, του βασιλικού διατάγματος της 6ης Οκτωβρίου 1995 προκύπτει σαφώς ότι η χορήγηση αναδιαρθρώσεων ή κατατμήσεων της πληρωμής των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως βρίσκεται στην ευχέρεια του οργανισμού αυτού. Από το άρθρο 40, παράγραφος 1, του βασιλικού διατάγματος της 6ης Οκτωβρίου 1995 προκύπτει επίσης ότι το ΓΤΚΑ διαθέτει την εξουσία εκτιμήσεως «των υπολοίπων ειδικών συνθηκών» που εμποδίζουν τους οφειλέτες να εξοφλήσουν τις οφειλές τους. Όσον αφορά το Fogasa, από το άρθρο 32 του βασιλικού διατάγματος της 6ης Μαρτίου 1985 προκύπτει ότι η σύναψη συμφωνιών αποδόσεως βρίσκεται επίσης στην ευχέρεια του οργανισμού αυτού. Εξάλλου, όπως διαπιστώθηκε από τον γενικό εισαγγελέα La Pergola στο σημείο 8 των προτάσεών του στην υπόθεση Tubacex (Συλλογή, σ. I-2461), τα στοιχεία της αποφάσεως του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλίσεως, της 20ής Αυγούστου 1985, που προσδιορίζονται στη σκέψη 7, ανωτέρω, επιβεβαιώνουν ότι το Fogasa διαθέτει περιθώριο διακριτικής εκτιμήσεως επί του θέματος αυτού. Εξάλλου, η ίδια η Επιτροπή διαπιστώνει, στις αιτιολογικές σκέψεις 81 και 89 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998, ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa έχουν τη διακριτική ευχέρεια να χορηγούν αναδιαρθρώσεις ή κατατμήσεις των οφειλών και να καθορίζουν ορισμένους τρόπους εφαρμογής. Έτσι, στην αιτιολογική σκέψη 81, αναφέρει ότι «[δ]εν αμφισβητείται [...] ότι οι ισχύοντες κανονισμοί στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης παρέχουν στις αρχές ένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας ως προς τη μεταχείριση μεμονωμένων περιπτώσεων και ότι τούτο ακριβώς συνέβη εν προκειμένω». Στην αιτιολογική σκέψη 89, επισημαίνει ότι «το Fogasa έχει τη διακριτική ευχέρεια να αναβάλει ή να επιμερίσει τις πληρωμές για χρονικό διάστημα μέχρι οκτώ ετών».

131 Πρέπει να αναφερθεί, επιπλέον, ότι η προσφεύγουσα δεν επικρίνει μόνον τη σύναψη, από το ΓΤΚΑ και το Fogasa, των συμφωνιών αναδιαρθρώσεως ή

αποδόσεως με τη Sniace. Καταγγέλλει, συγκεκριμένα, το γεγονός ότι αποδέχθηκαν να μην τηρήσει η εταιρία αυτή τις συμφωνίες αυτές και, όσον αφορά το ΓΤΚΑ, το γεγονός ότι ανέχθηκε, πέραν κάθε συμφωνίας αναδιαρθρώσεως, για διάστημα πολλών ετών, τουλάχιστον από το 1991, τη μη πληρωμή από την εταιρία αυτή των οφειλών της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως. Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι οι συμπεριφορές αυτές εμπίπτουν στη διακριτική ευχέρεια των εν λόγω οργανισμών.

132 Εξάλλου, το Βασίλειο της Ισπανίας δεν μπορεί να αντλήσει επιχείρημα από το γεγονός ότι η απόφαση του ΓΤΚΑ περί αναδιαρθρώσεως των οφειλών της Sniace δεν ήταν αυθαίρετη. Συγκεκριμένα, προς αποκλεισμό του χαρακτηρισμού ως μέτρου γενικής εφαρμογής, δεν είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν η συμπεριφορά του κρατικού οργανισμού έχει αυθαίρετο χαρακτήρα. Αρκεί να αποδειχθεί, όπως συνέβη εν προκειμένω, ότι ο εν λόγω οργανισμός διαθέτει διακριτική ευχέρεια να συνάψει τις συμφωνίες αναδιαρθρώσεως ή αποδόσεως και να καθορίσει τον τρόπο εφαρμογής των συμφωνιών αυτών.

133 Προκύπτει, επομένως, ότι πληρούται εν προκειμένω το κριτήριο του επιλεκτικού χαρακτήρα.

134 Στη συνέχεια, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία, το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ αποσκοπεί στην αποτροπή του ενδεχομένου να επηρεάζεται το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο από πλεονεκτήματα παρεχόμενα από τις δημόσιες αρχές τα οποία, υπό διάφορες μορφές, νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό ενισχύοντας ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 310/85, Deufil κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 901, σκέψη 8, της 15ης Μαρτίου 1994, C-387/92, Banco Exterior de España, Συλλογή 1994, σ. I-877, σκέψη 12, και της 11ης Ιουλίου 1996, C-39/94, SFEI κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψη 58). Κατά συνέπεια, η έννοια της ενισχύσεως καλύπτει όχι μόνο θετικές παροχές, όπως είναι οι επιδοτήσεις, τα δάνεια ή η απόκτηση μεριδίων συμμετοχής στο κεφάλαιο επιχειρήσεων, αλλά και παρεμβάσεις οι οποίες, υπό διάφορες μορφές, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχειρήσεως και οι οποίες, ως εκ τούτου, χωρίς να αποτελούν επιδοτήσεις υπό στενή έννοια, είναι της ίδιας φύσεως και έχουν ίδια αποτελέσματα (προπαρατεθείσα απόφαση Banco Exterior de España, σκέψη 13).

135 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ορισμένες από τις συμπεριφορές του ΓΤΚΑ και του Fogasa που καταγγέλθηκαν από την προσφεύγουσα παρείχαν στη Sniace σημαντικό εμπορικό πλεονέκτημα.

136 Έτσι, όσον αφορά το ΓΤΚΑ, από τον φάκελο προκύπτει ότι ο οργανισμός αυτός ανέχθηκε τη μη καταβολή από τη Sniace των οφειλών της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τη χρονική περίοδο τουλάχιστον από τον Φεβρουάριο 1991 έως τον Φεβρουάριο 1997, επιτρέποντας έτσι στην εταιρία αυτή να συσσωρεύσει οφειλές συνολικού ύψους 3 510 387 323 ESP, πλέον προσαυξήσεων υπερημερίας συνολικού ύψους 615 056 349 ESP και τόκων με το νόμιμο επιτόκιο. Ειδικότερα, το ΓΤΚΑ δεν προέβη σε καμία ενέργεια πριν τις 8 Μαρτίου 1996, οπότε προέβη στη σύναψη της πρώτης συμφωνίας αναδιαρθρώσεως, ενόψει της μη καταβολής από τη Sniace, των οφειλών της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως. Ωστόσο, πέραν του ότι η συμφωνία αυτή ουδέποτε εκτελέσθηκε από τη Sniace (βλ. σκέψη 138 κατωτέρω), το ΓΤΚΑ δέχθηκε τη συσσώρευση από την εταιρία αυτή και νέων οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως μέχρι τον Φεβρουάριο 1997, οι οποίες προστέθηκαν στις οφειλές που κάλυπτε η συμφωνία της 8ης Μαρτίου 1996.

137 Πάντως, είναι βέβαιον ότι η συμπεριφορά δημοσίου οργανισμού αρμοδίου για την είσπραξη των εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, ο οποίος ανέχεται να καταβάλλονται οι εισφορές αυτές με καθυστέρηση, παρέχει στην επιχείρηση που ευεργετείται από το γεγονός αυτό αξιόλογο εμπορικό πλεονέκτημα, ελαφρύνοντας την επιβάρυνσή της από την κανονική εφαρμογή του συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως. (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1999, C-256/97, DM Transport, Συλλογή 1999, σ. I-3913, σκέψη 19).

138 Αποδείχθηκε επίσης ότι η Sniace δεν τήρησε τη συμφωνία της 8ης Μαρτίου 1996, όπως είχε τροποποιηθεί από τη συμφωνία της 7ης Μαΐου 1996. Όπως επισημαίνει το Βασίλειο της Ισπανίας, η συμφωνία αυτή ουδέποτε ίσχυσε διότι η Sniace «δεν κατέβαλε τις οφειλές που είχαν καταστεί απαιτητές». Ωστόσο, το ΓΤΚΑ, αντί να αξιώσει, όπως είχε το δικαίωμα να πράξει υπό τις συνθήκες αυτές, την άμεση καταβολή του συνόλου της οφειλής, δέχθηκε να συνάψει με τη Sniace, στις 30 Σεπτεμβρίου 1997, νέα συμφωνία αναδιαρθρώσεως. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το ΓΤΚΑ παρέσχε αναμφισβήτητα σημαντικό πλεονέκτημα στη Sniace. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 80 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998, η είσπραξη με αναγκαστική εκτέλεση της οφειλής της εταιρίας αυτής θα οδηγούσε, ενόψει της δυσχερούς οικονομικής της θέσεως, στο κλείσιμο αυτής.

139 Το επιχείρημα που αντλεί η Επιτροπή από το γεγονός ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα ισπανική νομοθεσία, προστίθενται αυτόματα προσαυξήσεις και τόκοι υπερημερίας στις καθυστερούμενες εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως δεν είναι λυσιτελές. Πράγματι, οι προσαυξήσεις και οι τόκοι υπερημερίας τους οποίους μπορεί να υποχρεωθεί να καταβάλει η επιχείρηση που αντιμετωπίζει πολύ σοβαρές ταμειακές δυσκολίες σε αντιστάθμισμα των μεγάλων ευκολιών πληρωμής, όπως αυτές που παρέσχε στη Sniace το ΓΤΚΑ, δεν μπορούν να εξαφανίσουν εντελώς το πλεονέκτημα του οποίου τυγχάνει η εν λόγω επιχείρηση (βλ., σε αυτή την κατεύθυνση, απόφαση DM Transport, προπαρατεθείσα, σκέψη 21).

140 Όσον αφορά το Fogasa, από τον φάκελο της δικογραφίας προκύπτει ότι ο οργανισμός αυτός σύναψε, στις 5 Νοεμβρίου 1993, συμφωνία με τη Sniace, δυνάμει της οποίας η τελευταία ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει το ποσό των 897 652 789 ισπανικών πεσετών (ESP) έναντι κεφαλαίου, προσαυξημένο κατά 465 055 911 ESP για τόκους που υπολογίστηκαν με επιτόκιο 10 %, συνολικά δηλαδή ποσό 1 362 708 700 ESP, σε εξαμηνιαίες δόσεις σε διάστημα οκτώ ετών. Το ποσό των 897 652 789 ESP αντιστοιχούσε στα ποσά που κατέβαλε το Fogasa για μισθούς και αποζημιώσεις που η Sniace όφειλε στο προσωπικό της.

141 Από το παράρτημα 1 της συμφωνίας αυτής, που κοινοποιήθηκε από το Βασίλειο της Ισπανίας προς απάντηση σε ερώτηση του Πρωτοδικείου (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω), προκύπτει ότι το ποσό των εξαμηνιαίων δόσεων που αφορούσε το κεφάλαιο θα αυξανόταν προοδευτικά ως εξής: 20 000 000 ESP (δεύτερο εξάμηνο 1994 και πρώτο εξάμηνο 1995), 35 000 000 ESP (δεύτερο εξάμηνο 1995 και πρώτο εξάμηνο 1996), 55 000 000 ESP (δεύτερο εξάμηνο 1996 και καθ' όλο το 1997), 80 000 000 ESP (1998 και 2000) και 71 326 395 ESP (2001). Για την καταβολή τόκων δόθηκε περίοδος χάριτος μέχρι το 2000 (τέσσερις εξαμηνιαίες δόσεις των 116 263 978 ESP).

142 Από πληροφορίες που έδωσε το Βασίλειο της Ισπανίας σε απάντησή του προς άλλη ερώτηση που έθεσε το Πρωτοδικείο (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω) προκύπτει ότι η Sniace δεν τήρησε παρά επ' ελάχιστον τη συμφωνία της 5ης Νοεμβρίου 1993. Έτσι, το 1994

κατέβαλε μόνο 10 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 20 000 000 ESP, το 1995 κατέβαλε 30 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 55 000 000 ESP , το 1996 κατέβαλε 35 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 90 000 000 ESP, το 1997 κατέβαλε 15 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 110 000 000 ESP και το 1998 κατέβαλε 120 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 160 000 000 ESP. Με τη συμφωνία της 18ης Μαρτίου 1999, το σχέδιο εξοφλήσεως του παραρτήματος 1 της συμφωνίας της 5ης Νοεμβρίου 1993 τροποποιήθηκε, εξάλλου, αναδρομικά.

143 Στις 31 Οκτωβρίου 1995, το Fogasa σύναψε δεύτερη συμφωνία με τη Sniace, δυνάμει της οποίας αυτή αναλάμβανε την υποχρέωση να καταβάλει ποσό 229 424 860 ESP έναντι κεφαλαίου, προσαυξημένο κατά 110 035 018 ESP για τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο 9 %, συνολικά δηλαδή το ποσό των 339 459 878 ESP, σε εξαμηνιαίες δόσεις για χρονική περίοδο οκτώ ετών. Το ποσό των 229 424 860 ESP αντιστοιχούσε στα ποσά που το Fogasa συνέχισε να καταβάλλει μετά τη συμφωνία της 5ης Νοεμβρίου 1993 για μισθούς και αποζημιώσεις που η Sniace όφειλε στο προσωπικό της.

144 Στο παράρτημα 1 της συμφωνίας της 31ης Οκτωβρίου 1995, που κοινοποιήθηκε από το Βασίλειο της Ισπανίας προς απάντηση σε ερώτηση του Πρωτοδικείου (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω), τονίζεται ότι το ποσό των εξαμηνιαίων δόσεων που αφορούσε το κεφάλαιο θα ακολουθούσε προοδευτικά την εξής πορεία: 10 000 000 ESP (1η Μαΐου 1996, 1η Νοεμβρίου 1996, 1η Μαΐου 1997, 1η Νοεμβρίου 1997, 1η Μαΐου 1998 και 1η Νοεμβρίου 1998), 15 000 000 ESP (1η Μαΐου 1999, 1η Νοεμβρίου 1999, 1η Μαΐου 2000, 1η Νοεμβρίου 2000, 1η Μαΐου 2001 και 1η Νοεμβρίου 2001), 20 000 000 ESP (1η Μαΐου 2002, 1η Νοεμβρίου 2002 και 1η Μαΐου 2003) και 19 424 860 ESP (1η Νοεμβρίου 2003). Για την καταβολή τόκων δόθηκε περίοδος χάριτος μέχρι την τελευταία εξαμηνιαία δόση.

145 Από πληροφορίες που έδωσε το Βασίλειο της Ισπανίας σε απάντησή του προς άλλη ερώτηση που έθεσε το Πρωτοδικείο (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω) προκύπτει ότι η Sniace δεν τήρησε ούτε τη συμφωνία της 31ης Οκτωβρίου 1995. Συγκεκριμένα, μέχρι τον

Δεκέμβριο 1998, είχε καταβάλει μόνον 30 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 60 000 000 ESP. Μεταξύ Δεκεμβρίου 1998 και Δεκεμβρίου 2001, κατέβαλε συμπληρωματικά 50 000 000 ESP αντί των συμφωνηθέντων 90 000 000 ESP. Εξάλλου, με συμφωνία της 18ης Μαρτίου 1999, το σχέδιο εξοφλήσεως του παραρτήματος 1 της συμφωνίας της 31ης Οκτωβρίου 1995 τροποποιήθηκε αναδρομικά, όπως και το σχέδιο στο παράρτημα της συμφωνίας της 5ης Νοεμβρίου 1993.

146 Το Πρωτοδικείο αναγνωρίζει ότι το Fogasa, δεχόμενο να καταβάλει τους μισθούς και τις αποζημιώσεις που είχαν αποτελέσει το αντικείμενο των συμφωνιών της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995, ανταποκρίθηκε σε νόμιμες αιτήσεις που είχε υποβάλει το προσωπικό της Sniace. Από την άποψη αυτή, η παρέμβαση του οργανισμού αυτού δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενισχύσεως. Ωστόσο, οι μισθοί και οι αποζημιώσεις που οφείλονται στους υπαλλήλους της επιχειρήσεως αποτελούν μέρος των συνηθισμένων δαπανών της δραστηριότητάς της, οι οποίοι πρέπει, κατ' αρχήν, να καταλογίζονται επί των καθαρών της εσόδων. Κάθε δημόσια παρέμβαση με σκοπό τη χρηματοδότηση των δαπανών αυτών ενδέχεται, επομένως, να αποτελεί ενίσχυση κάθε φορά που καταλήγει να δίνει πλεονέκτημα στην επιχείρηση, είτε οι καταβολές πραγματοποιούνται απευθείας προς αυτήν είτε προς τους μισθωτούς της μέσω δημόσιου οργανισμού. Ανεχόμενο το Fogasa να μην τηρούνται οι ημερομηνίες των δόσεων της οφειλής που είχε συμφωνηθεί κατόπιν των ανωτέρω καταβολών, έδωσε στη Sniace ορισμένο εμπορικό πλεονέκτημα, μειώνοντας, ως προς αυτήν, ένα βάρος το οποίο κανονικά θα επιβάρυνε τον προϋπολογισμό της. Το πλεονέκτημα αυτό δεν μπορεί να αμφισβητηθεί κατά μείζονα λόγο, αν ληφθεί υπόψη ότι το Fogasa είχε τη δυνατότητα, εφόσον η Sniace δεν τηρούσε τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει δυνάμει των συμφωνιών της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995, να αξιώσει την άμεση καταβολή του συνολικού ποσού των απαιτήσεών της, ενδεχομένως με την εκποίηση των υποθηκευμένων.

147 Η Επιτροπή δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ανωτέρω συμπεριφορά του ΓΤΚΑ και του Fogasa από το γεγονός ότι η Sniace βρισκόταν σε κατάσταση παύσεως των πληρωμών από τον Μάρτιο του 1993 έως τον Οκτώβριο του 1996. Αφενός, αυτό δεν εξηγεί καθόλου γιατί το ΓΤΚΑ δέχθηκε να μη καταβάλει η Sniace τις οφειλές της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τα έτη 1991 και 1992. Αφετέρου, η ύπαρξη της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών δεν εμπόδιζε καθόλου τη Sniace να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμής που είχε αναλάβει δυνάμει των συμφωνιών αποδόσεως που είχε συνάψει με το ΓΤΚΑ και το Fogasa, και ακόμη περισσότερο διότι οι συμφωνίες αυτές, εξαιρέσει της συμφωνίας της 30ής

Σεπτεμβρίου 1997, είχαν συναφθεί από τον δικαστικό ελεγκτή που είχε διοριστεί από τα ισπανικά πρωτοδικεία στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής. Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα και η Επιτροπή υποστηρίζουν την άποψη ότι οι οφειλές της Sniace από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως που δημιουργήθηκαν μετά την έναρξη της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών μπορούσαν, σε κάθε περίπτωση, να αποτελέσουν αντικείμενο αναγκαστικής εκτελέσεως κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής. Εν πάση περιπτώσει, για το σύνολο των οφειλών από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως που ήταν ληξιπρόθεσμες από τον Φεβρουάριο 1991 καθώς και για τις οφειλές προς το Fogasa που καλύπτονταν από τις συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995 υπήρχε επίσης η δυνατότητα, σε κάθε περίπτωση, να εξαναγκασθεί η πληρωμή τους με αναγκαστική εκτέλεση αμέσως μετά το πέρας της διαδικασίας παύσεως των πληρωμών, δηλαδή από τον Οκτώβριο 1996.

148 Η Επιτροπή δεν θα μπορούσε επίσης να αντλήσει επιχείρημα από το γεγονός ότι η Sniace διέκοψε τη δραστηριότητά της για ένα διάστημα κατά τα έτη 1993 και 1996 καθώς και στην αρχή του 1997. Αφενός, το γεγονός αυτό ουδαμώς δικαιολογεί το ότι η Sniace δεν κατέβαλε τις οφειλές της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως των ετών 1991 και 1992. Δεν εξηγεί ακόμη περισσότερο γιατί οι εισπράξεις που πραγματοποίησε η εταιρία αυτή το 1994 και το 1995 δεν επαρκούσαν για να μπορέσει να καταβάλει τις οφειλές της από εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως των δύο αυτών ετών. Αφετέρου, όσον αφορά τις συμφωνίες της 5ης Νοεμβρίου 1993 και της 31ης Οκτωβρίου 1995, η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη της το γεγονός ότι το ποσό των εξαμηνιαίων δόσεων ήταν πολύ μικρότερο στην αρχή της περιόδου εξοφλήσεως απ' ό,τι στο τέλος (βλ. σκέψεις 141 και 144 ανωτέρω). Επιπλέον, στην περίπτωση της συμφωνίας της 5ης Νοεμβρίου 1993, είχε προβλεφθεί απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής τόκων για τα δύο πρώτα έτη της περιόδου εξοφλήσεως (δηλαδή, για το 2000 και το 2001) και, στην περίπτωση της συμφωνίας της 31ης Οκτωβρίου 1995, μέχρι την τελευταία δόση (1η Νοεμβρίου 2003).

149 Πάντως, για να χαρακτηρισθούν τα ανωτέρω οικονομικά οφέλη ως ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, πρέπει να αποδειχθεί επιπλέον ότι η Sniace δεν θα τα είχε αποκομίσει υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς (αποφάσεις SFEI κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 60, και DM Transport, προπαρατεθείσα, σκέψη 22). Ειδικότερα, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή διέπραξε πρόδηλο σφάλμα αξιολογήσεως καταλήγοντας ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa ενήργησαν με τον ίδιο τρόπο που θα ενεργούσε ο υποθετικός ιδιώτης πιστωτής ευρισκόμενος, κατά το μέτρο του δυνατού, στην ίδια κατάσταση έναντι του οφειλέτη του, όπως οι δύο αυτοί οργανισμοί.

150 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, στο μέτρο που η εφαρμογή από την Επιτροπή του κριτηρίου του ιδιώτη πιστωτή απαιτεί περίπλοκη οικονομική εκτίμηση, ενώ το αντίθετο συμβαίνει με το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή, κατά πάγια νομολογία, ο δικαστικός έλεγχος πρέπει να περιορίζεται στον έλεγχο του αν τηρήθηκαν οι κανόνες διαδικασίας και αιτιολογήσεως, αν τα πραγματικά περιστατικά που ελήφθησαν υπόψη ήσαν ακριβή, αν υφίσταται πρόδηλη πλάνη κατά την εκτίμηση των περιστατικών αυτών ή κατάχρηση εξουσίας (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-56/93, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-723, σκέψη 11, και της 8ης Μαΐου 2003, C-328/99 και C-399/00, Ιταλία και SIM 2 Multimedia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-4035, σκέψη 39, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 2002, Τ-152/99, HAMSA κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3049, σκέψη 127).

151 Πριν από την έρευνα αυτή, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση Tubacex, ότι, κατ' αρχήν, ούτε οι συμφωνίες κατατμήσεως που σύναψε το ΓΤΚΑ ούτε οι συμφωνίες αποδόσεως του Fogasa συνιστούν αφ' εαυτές κρατικές ενισχύσεις και ότι ορισμένες μόνον λεπτομέρειες εφαρμογής μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχου σε θέματα κρατικών ενισχύσεων. Όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, με την προσβαλλόμενη απόφαση επί της υποθέσεως που αποτέλεσε την αιτία της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή θεώρησε ότι οι συναφθείσες συμφωνίες μεταξύ των δύο αυτών οργανισμών και των δύο ισπανικών επιχειρήσεων δεν περιείχαν στοιχεία κρατικών ενισχύσεων παρά μόνον κατά το μέτρο κατά το οποίο το επιτόκιο που εφαρμόστηκε ήταν χαμηλότερο από τα ισχύοντα στην αγορά επιτόκια. Στην υπόθεση αυτή, το Βασίλειο της Ισπανίας, όντας προσφεύγον, επιδίωκε την ακύρωση της αποφάσεως μόνον ως προς αυτό το θέμα. Το Δικαστήριο, επομένως, δεν εξέτασε το θέμα αν αυτό τούτο το γεγονός της συνάψεως των συμφωνιών αυτών και των λεπτομερειών εφαρμογής τους συνιστούσε ενδεχομένως κρατική ενίσχυση.

152 Πράγματι, στην Επιτροπή εναπόκειται να ελέγξει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και αναλόγως των συγκεκριμένων περιστάσεων, αν η απόφαση του ΓΤΚΑ ή του Fogasa να δεχθεί την αναδιάρθρωση των οφειλών μιας προβληματικής επιχειρήσεως καθώς και οι όροι της αναδιαρθρώσεως αυτής είναι σύμφωνοι με το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή.

153 Πρέπει να προστεθεί ότι το επιχείρημα που προσπαθεί να αντλήσει η Επιτροπή από την απόφαση Tubacex δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να γίνει δεκτό. Πράγματι, στην παρούσα υπόθεση, στο ΓΤΚΑ και στο Fogasa προσάπτεται όχι μόνον ότι συνήψαν με τη Sniace τις συμφωνίες αναδιαρθρώσεως των οφειλών, αλλά και ότι ανέχθηκαν τη μη τήρησή τους από την τελευταία.

154 Από την προσβαλλόμενη απόφαση καθώς και από τα δικόγραφα της Επιτροπής προκύπτει ότι αυτή εκτιμά ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa συμπεριφέρθηκαν ως ιδιώτες πιστωτές για τρεις λόγους.

155 Πρώτον, η Επιτροπή συγκρίνει τη συμπεριφορά των δύο αυτών οργανισμών και των ιδιωτών πιστωτών της Sniace. Αντλεί επιχείρημα κυρίως από το γεγονός ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa, κάνοντας χρήση του δικαιώματός τους να μην επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, δεν συμμετείχαν στη συμφωνία του Οκτωβρίου 1996 και, έκτοτε, αντίθετα με τους ιδιώτες πιστωτές, δεν παραιτήθηκαν de facto από το 40 % του ποσού των απαιτήσεών τους. Προσθέτει ότι οι όροι εξοφλήσεως που προβλέπονται στη συμφωνία αυτή είναι σημαντικά λιγότερο ευνοϊκοί για τους ιδιώτες πιστωτές από τους όρους που συμφώνησαν το ΓΤΚΑ και το Fogasa (αιτιολογικές σκέψεις 24 και 25 της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, σημεία 17, 52, 60, 65, 101 και 106 του υπομνήματος αντικρούσεως και σημείο 26 του υπομνήματος ανταπάντησης).

156 Η πρώτη αυτή σύγκριση είναι προδήλως εσφαλμένη. Το ΓΤΚΑ και το Fogasa βρίσκονταν, πράγματι, σε διαφορετική θέση από τους ιδιώτες πιστωτές της Sniace. Επιβάλλεται η υπόμνηση, εν προκειμένω, ότι οι οργανισμοί αυτοί απολαύουν του δικαιώματος να μην επιδιώξουν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, ότι οι απαιτήσεις τους είναι προνομιούχες και ότι διαθέτουν ορισμένες εγγυήσεις, δηλαδή δικαιώματα ενεχύρου στην περίπτωση του ΓΤΚΑ και υποθήκης στην περίπτωση του Fogasa. Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι, στην αιτιολογική σκέψη 26 της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, η Επιτροπή επισημαίνει η ίδια ότι «οι συνθήκες των ιδιωτών πιστωτών δεν είναι οι ίδιες με εκείνες των πιστωτών του Δημοσίου λόγω του καταστατικού τους, των ασφαλειών που έχουν και των δικαιωμάτων μη διεκδικήσεως των οποίων απολαύουν οι κρατικοί οργανισμοί» και ότι η «συγκριτική προσέγγιση» μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών πιστωτών δεν συνιστά στη συγκεκριμένη περίπτωση ορθή εφαρμογή του κριτηρίου του ιδιώτη πιστωτή.

157 Δεύτερον, η Επιτροπή προβάλλει το γεγονός ότι η Banesto δεν προχώρησε σε αναγκαστική εκτέλεση για την είσπραξη των απαιτήσεών της αν και αυτές ήταν εξασφαλίσμένες με υποθήκη (σημεία 53 και 90 του υπομνήματος αντικρούσεως και σημείο 26 του υπομνήματος ανταπάντησης).

158 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δεύτερη αυτή σύγκριση δεν είναι καθόλου πειστικότερη από την πρώτη. Από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν επιτρέπεται, πράγματι, να υποτεθεί ότι η Banesto βρισκόταν σε κατάσταση που μπορεί να συγκριθεί με αυτήν του ΓΤΚΑ και του Fogasa. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι ο φάκελος δεν περιέχει καμία ένδειξη, ούτε καν περιληπτική, για τις περιστάσεις υπό τις οποίες η Τράπεζα αυτή έλαβε την απόφαση να μην προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση για την είσπραξη των απαιτήσεων της. Ειδικότερα, δεν δόθηκε καμία διευκρίνιση για τον τρόπο εξοφλήσεως του χρέους της Sniace προς την Banesto, για το θέμα αν η Sniace είχε μέχρι τότε τηρήσει τις συμβατικές υποχρεώσεις που είχε αναλάβει έναντι της Banesto και για το αν η τελευταία είχε, σε αντίθεση με το ΓΤΚΑ, ανεχθεί τη συσσώρευση οφειλών επί σειρά ετών. Όσον αφορά τον τελευταίο αυτόν οργανισμό, επιβάλλεται, εξάλλου, η διαπίστωση ότι, σε αντίθεση με τη Banesto, η απαίτησή του δεν ήταν εξασφαλισμένη με υποθήκη. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε το Βασίλειο της Ισπανίας με τα δικόγραφά του, μόνον κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1998 παρέσχε η Sniace ικανοποιητικές εγγυήσεις προς το ΓΤΚΑ σε αντιστάθμισμα της αναδιαρθρώσεως των οφειλών της.

159 Τρίτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, συνάπτοντας τις οικείες συμφωνίες αναδιαρθρώσεως και αποδόσεως, το ΓΤΚΑ και το Fogasa «επιδίωξ[αν] να μεγιστοποιήσ[ουν] τις πιθανότητες ανάκτησης των οφειλομένων ποσών χωρίς να υποστ[ούν] καμία οικονομική ζημία» (αιτιολογική σκέψη 30 της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου 2000). Στην αιτιολογική σκέψη 29 της αποφάσεως της 20ής Σεπτεμβρίου, παραπέμποντας στην απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή διευκρινίζει, όσον αφορά το ΓΤΚΑ, ότι, «με το να μην προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση και κατά συνέπεια να προκαλέσει ενδεχομένως την εκκαθάριση της επιχείρησης, [ο οργανισμός αυτός] ενήργησε κατά τρόπο ώστε να μεγιστοποιήσει τις πιθανότητές του για την ανάκτηση της οφειλής».

160 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι ισχυρισμοί αυτοί ουδαμώς αποδείχθηκαν. Αφενός, έρχονται σε άμεση αντίθεση με τον επαναλαμβανόμενο ισχυρισμό της Επιτροπής ότι το ΓΤΚΑ και το Fogasa διέθεταν προνόμια και ικανοποιητικές ασφάλειες και ως

εκ τούτου δεν υπήρχε κανένα κίνητρο για να προχωρήσουν σε αναγκαστική εκτέλεση προς εξόφληση των απαιτήσεών τους. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν διέθετε ικανοποιητικές πληροφορίες για να είναι σε θέση να εκτιμήσει εμπεριστατωμένα τις προοπτικές μακροπρόθεσμης αποδοτικότητας και βιωσιμότητας της Sniace. Έτσι, πρέπει να αναφερθεί ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, όταν κλήθηκε από το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας (βλ. σκέψη 38 ανωτέρω), να κοινοποιήσει την εξέλιξη των αποτελεσμάτων χρήσεως (κύκλος εργασιών και κέρδη ή ζημίες) και το συνολικό χρέος της Sniace από το 1991 έως το 2000, αναγνώρισε ότι διέθετε αυτά τα στοιχεία. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι «η Ισπανική Κυβέρνηση [...] εξασφάλισε με ικανοποιητικό για την καθής τρόπο ότι η κοινωνική ασφάλιση είχε ενεργήσει [...] με σκοπό τη διαφύλαξη όλων των δικαιωμάτων της επί της Sniace». Ακόμη περισσότερο, η Επιτροπή δεν διέθετε κανένα αξιόπιστο και ρεαλιστικό σχέδιο αναδιαρθρώσεως όσον αφορά τη Sniace. Έτσι, προκειμένου για το σχέδιο βιωσιμότητας που καταρτίστηκε τον Αύγουστο 1996, τόσο η Επιτροπή όσο και το Βασίλειο της Ισπανίας επισήμαναν επανειλημμένα ότι δεν μπορούσε να γίνει δεκτό και ότι δεν είχε επηρεάσει τη συμπεριφορά των ισπανικών αρχών (βλ. ιδίως την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 2, ΕΚ και την αιτιολογική σκέψη 103 της αποφάσεως της 28ης Οκτωβρίου 1998). Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης ότι το σχέδιο βιωσιμότητας δεν μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για την εκτίμησή της (σημείο 68 του υπομνήματος αντικρούσεως). Όσον αφορά το σχέδιο αναδιαρθρώσεως που αναφέρει η Επιτροπή στο σημείο 70 του υπομνήματός της αντικρούσεως, αρκεί η διαπίστωση ότι αυτή παραδέχεται, στο ίδιο σημείο, ότι το σχέδιο αυτό δεν της υποβλήθηκε. Στην αιτιολογική σκέψη 102 της από 28ης Οκτωβρίου 1998 αποφάσεώς της, αναφέρει, επιπλέον, ότι οι ισπανικές αρχές δεν «επιχείρησαν να αποδείξουν την ύπαρξη ενός αξιόπιστου σχεδίου αναδιαρθρώσεως». Όταν ρωτήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία για το θέμα του σχεδίου αυτού, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι δεν το είχε λάβει υπόψη της για τους σκοπούς της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

161 Κατόπιν των ανωτέρω επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, καταλήγοντας ότι οι παράνομες συμπεριφορές του ΓΤΚΑ και του Fogasa πληρούσαν το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή, υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα αξιολογήσεως.

162 Επομένως, είναι βάσιμος ο πρώτος λόγος ακυρώσεως και, κατά συνέπεια, το άρθρο 1, παράγραφος 1, της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί ο δεύτερος λόγος.

Όσον αφορά το αίτημα προσκομίσεως εγγράφων

163 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα, στηριζόμενη στο άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΚ) (νυν άρθρο 24 του Οργανισμού του Δικαστηρίου) και στο άρθρο 65 του Κανονισμού Διαδικασίας, ζητεί από το Πρωτοδικείο να καλέσει την Επιτροπή να προσκομίσει τις διάφορες παρατηρήσεις που υπέβαλε η Ισπανική Κυβέρνηση μετά την καταγγελία και την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

164 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, επισημαίνει ότι με το αίτημα αυτό επιδιώκει από το Πρωτοδικείο να λάβει μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 64, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας.

165 Η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας ζητούν την απόρριψη του αιτήματος αυτού. Ισχυρίζονται ότι η προσφεύγουσα το παρουσιάζει ως μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας, με την έννοια του άρθρου 65 του Κανονισμού Διαδικασίας, αλλά δεν διευκρινίζει τα επίδικα πραγματικά περιστατικά τα οποία υποτίθεται ότι θα αποδειχθούν με την προσκόμιση των εγγράφων. Προσθέτουν ότι οι παρατηρήσεις που κοινοποίησε κράτος μέλος στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα.

166 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεώς της η Επιτροπή αναφέρει ότι, με το υπόμνημα αντικρούσεως, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε από το αίτημα διεξαγωγής αποδείξεων και το αντικατέστησε με αίτημα οργανώσεως της διαδικασίας. Καταλήγει ότι η προσφεύγουσα πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο του Κανονισμού Διαδικασίας να καταδικαστεί στα έξοδα που αντιστοιχούν στο κύριο αίτημα από το οποίο παραιτήθηκε.

167 Η Επιτροπή κοινοποίησε, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που έλαβε το Πρωτοδικείο (βλ. σκέψη 38, ανωτέρω), τα διάφορα έγγραφα των οποίων την προσκόμιση είχε ζητήσει η προσφεύγουσα. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν παρίσταται ανάγκη να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του αιτήματος αυτού που κατέστη άνευ αντικειμένου.

Επί των δικαστικών εξόδων

168 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικά της δικαστικά έξοδα και στα έξοδα της προσφεύγουσας, σύμφωνα με το αίτημα της τελευταίας.

169 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι δεν πρέπει να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα του κύριου αιτήματός της, με το οποίο ζητούσε τη διεξαγωγή αποδείξεων και από το οποίο παραιτήθηκε με το υπόμνημά της αντικρούσεως. Είναι σαφές, πράγματι, ότι η προσφεύγουσα επιδίωκε, εξαρχής, να διαταχθεί από το Πρωτοδικείο η προσκόμιση ορισμένων εγγράφων ως μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας και όχι ως αποδεικτικό μέτρο. Η διευκρίνιση που έγινε από την προσφεύγουσα επί του θέματος αυτού με το υπόμνημά της αντικρούσεως πρέπει να νοηθεί ως διόρθωση απλού σφάλματος ως προς τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας διατάξεως του Κανονισμού Διαδικασίας και όχι ως παραίτηση.

170 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1999/395/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ισπανία υπέρ της SNIACE SA, η οποία εδρεύει στην Torrelavega της Καντάβρίας, όπως έχει τροποποιηθεί από την απόφαση 2001/43/ΕΚ της Επιτροπής της 20ής Σεπτεμβρίου 2000.**

2) **Η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα έξοδα της προσφεύγουσας.**

3) **Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

García-Valdecasas Lindh Cooke

Legal Martins Ribeiro

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Οκτωβρίου 2004.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

R. García-Valdecasas